

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

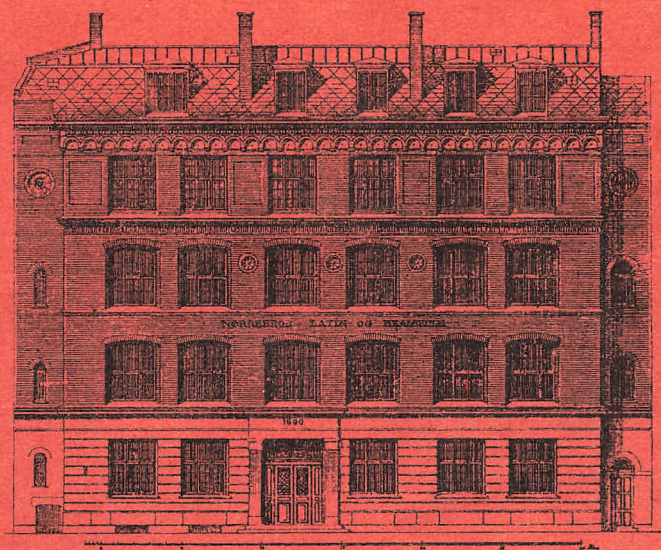
Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

GÅRRETRYK
FORBEREDELSES-
LATIN- OG REALSKOLE

NØRREBROS TOLDBODGADE 10.

LATIN- OG REAL- SKOLE

1899

RAVNSBORGGADE 11.

Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

MEDDELELSER

OM

NØRREBROS LATIN- OG REALSKOLE

FOR

SKOLEAARET 1898—99

VED

BESTYREREN.

KØBENHAVN.

NØRREBROS BOGTRYKKERI (KR. ERIKSEN)

1899.

Fra næste Skoleaars Begyndelse ville »Nørrebros Latin- og Realskole« og »Lyceum« under Ledelse af de nuværende Bestyrere blive forenede til een Skole under Navn af »Lyceum, Nørrebros Latin- og Realskole« med Lokale i Ravnsborggade 11.

Skolen vil forberede til Afgangseksamen for studerende af begge Retninger, IV. Klasses Hovedeksamen og almindelig Forberedelseksamen samt tilbyder dem, som skulle forlade Skolen uden Eksamen, en afsluttende Undervisning i Konfirmationsalderen.

Modersmaalsundervisningen og Skolereformen.

En Dansk lærers Betragtninger.

— 0 —

Som det vil være ikke faa Hjem bekendt, have Bestyrerne for de private lærde Skoler i Hovedstaden i dette Skoleaar anmodet Ministeriet om at bevirke Lovgivningsmagtens Tilslutning til en ny Form for Studentereksamen, som forsøgsvis kunde indføres — sikkert med den Bagtanke, gennem denne Fornyelse at faa den lærde Skoles skadelige Tvedeling ophævet. Ministeriet har imidlertid ikke fremmet Sagen, og det staar vel for Øjeblikket meget tvivlsomt, om der i den nærmeste Fremtid vil blive foretaget nogen virkelig Forandring; jeg for min Part nærer ogsaa stærk Tvivl om, at en saadan Hastværksreform vilde være heldig og føre til virkelige, tidssvarende Reforme, og jeg mener da ganske særlig, at hverken Modersmaalet eller de levende Kultursprog vilde opnaa en tilfredsstillende Plads i Opdragelsen og den højere Skoles afsluttende Undervisning, hvis Bestyrernes Forslag uden videre blev vedtaget. Nørrebros Latinskoles Bestyrer har nu vist det Frisind at give mig Plads i Programmet for nogle Udtalelser om Undervisningen i Modersmaalet efter den nye Plan og efter den nuværende, og jeg har med Tak grebet den tilbudte Lejlighed til at faa min Mening frem for vor Skoles snævrere Kreds. Jeg er nemlig endnu ung nok, eller om man vil, naiv nok til at tro paa Samarbejdet mellem Hjem og Skole ogsaa i den Forstand, at ikke faa af vore Elevers Forældre med vaagen Interesse og Vilje til Forstaaelse følge vor Gerning, og at de fleste Hjem ikke blot betragte Skolen fra et praktisk Udbytte-

Standpunkt, men ogsaa fra et ideelt Opdragelses-Standpunkt — i klar Bevidsthed om, hvilken direkte og indirekte Betydning for Livet vore Ord og vort hele Væren kan have og ofte har hos de unge. Mine Bemærkninger ere altsaa fortrinsvis rettede til skoleinteresserede Hjem, og min Berettigelse til at fremkomme med dem den, at jeg i de sidste syv Aar har besørget den afsluttende Danskundervisning ved Skolen her. Jeg vil da først undersøge hvad, man med den nærværende Skoleordning bør tilstræbe at naa, og dernæst fremsætte mine Tanker om en udvidet Undervisning i Modersmaalet, i Tilslutning til det foran berørte Forslag. De første Afsnit ville da tillige blive et Referat af, hvorledes vi ved Nørrebros Latin- og Realskole hidtil have dyrket Danskundervisningen, og i hvilket Spor vi ønske at fortsætte den. Herom er jeg i fuld og glædelig Overensstemmelse med Skolens Bestyrer, medens Reformbemærkningerne selvfølgelig maa staa for min egen Regning. Lige saa selvfølgelig er det, at jeg ikke refererer for at gøre mig vigtig, men kun for at vise, hvad jeg tror er rigtigt, og hvad jeg med god Vilje anstrenger mig for at naa, saa vidt min Evne rækker.

I.

Barneskolens og de ældre Mellemlklassers Danskundervisning har først og fremmest et praktisk Formaal, det nemlig at retlede Eleverne til Modersmaalets rette Brug i Tale og Skrift. At Faget set fra dette Synspunkt er vigtigt, ja det allervigtigste, derom blive hurtig baade Hjem og Skole enige. Naar Børnene have lært at læse rent og at stave rigtigt inden for et begrænset Sprogomraade (d. s. den Part af Hverdagslivets Sprog, som rummer Barnets Forestillinger, der stadig udvides ved det Stof, som Hjemmet og Skolen bringer), bliver Opgaven den gennem grammatisk Undervisning at hibringe Eleverne en stadig klarere Forstaelse af de Love, som vort Sprog følger, og gennem udvidede Øvelser at uddanne deres Evne til selvstændig skriftlig Brug af Sproget. Ogsaa med Hensyn til disse to Punkter kunne vi almindeligvis gøre Regning paa Hjemmenes velvillige Støtte; men jeg skal dog pege paa nogle Spørgsmaal, hvor en klarere Forstaelse og

maaske en hjælpende Haand fra Forældrenes Side vilde være paa sin Plads.

For det første bør man ikke overvurdere Betydningen af Grammatik i Skolens Mellemlklasser: den er i sig selv ikke Maal, men kun Middel for Sprogtilægnelsen og bør i Mellemlklasserne ikke betragtes anderledes. Omfanget af, hvad der skal læres, er til en vis Grad givet ved den afsluttende Eksamens Fordringer; men i Fremgangsmaaden og over for en hel Række Enkeltheder er Skolen fuldstændig frit stillet. Et vist Hensyn til Vekselvirkningen mellem Dansk og fremmede Sprog bør ogsaa tages, idet Læreren i det fremmede Sprog har Ret til at forudsætte, at almindelige grammatiske Grundbegreber læres og vedligeholdes i Modersmaalet. Imidlertid have vi i mangt og meget brudt med den gamle for Eleverne saa uinteressante Analysemetode. Allerede her kan nemlig den grammatiske Undervisning ledes ind i et historisk Spor, det vil altsaa sige: man forklarer, hvorledes og hvorfor Sproget har udviklet sig til at blive netop saaledes, som det nu er. Lad mig oplyse det med et Eksempel. Vi sige i Historietimerne: der holdtes 'Ting' i Viborg, Kongen lod sig hylde paa 'Tinge', Bønderne drog mandstærke til 'Tings'. Eleverne vide paa dette Trin allesammen, at man paa Tysk f. Eks. har fire Kasus og højer: das Ding, das Ding, dem Dinge, des Dinges. Samstilling hermed og Oplysningen om, at ældre Dansk endnu havde tre Kasus, ældste Dansk ligesom Tysk fire Kasus, hvoraf vi paa Dansk have Levninger tilbage i visse staaende Udtryk og Talemaader, bliver da af væsentlig pædagogisk Betydning. Enhver, som kender Børn, vil vide, at forstaar Læreren, som han bør, sit Fag og sin Gerning, vil han ikke blot opnaa at interessere sine Elever dermed, o: gøre dem lydhøre for, hvad han overhovedet har at sige dem, men ogsaa yde dem en positiv Viden af Værdi, fordi den skærper deres sproglige Iagttagelsesevne og klarer deres Blik for Lighed og Forskel mellem fremmed og hjemligt. Betænk blot, hvilket Strejflys det nævnte Eksempel kaster over en saadan Urimelighed for en Barnehjerne, at det paa Tysk hedder 'der Reichstag' men 'auf dem Reichstage'. Efterhaanden som Eleven ved Lærerens vejledende Vink har faaet samlet og klassificeret de fleste almindelig forekommende gamle Kasusformer paa Dansk, vil Tiden

være kommen til en Samtale med dem om Sprogs Udvikling i det hele taget, hvor Dansk og Engelsk staa paa et i høj Grad afslebent, formfattigt Standpunkt. Ere Sprogene da blevne ringere derved? Nej naturligvis ikke, hvad der jo let kan godtgøres. Vejen er da banet for en Undersøgelse af, hvilken uhyre Rolle Ordstilling og Betoning spiller i de levende Nutidssprog. Her kommer jeg til et nyt Spørgsmaal i den moderne Undervisning i Modersmaalet: Fremhævelsen af det levende Sprogs Betydning, der ikke bør tilside-sættes for Skriftsproget. Det er især fra det levende Talesprog, Skrift- og Litteratursproget henter sin Fornyelse, og det er til syvende og sidst 'dannede Menneskers Tale', der er den absolutte Højesteret for Sprog-rigtighed. Samtidig med denne urokkelige Grund-sætning maa vi da indprente vore Elever, hvorledes Skriftsproget fra de store Forfatteres Haand virker konservativt, holder igen paa en altfor rask Udvikling af Formerne, men at det altid kun er et Tidsspørgs-maal, naar Talesprogets Udtryksmaade sejrer, hvis vi ikke selv tvinge dette over i et andet Spor. Her bliver der da Plads for en Udvikling af, hvilke andre Faktorer der rettelig bør have nogen Indflydelse paa, hvad vi ville opstille som ret Sprogform; efter min Mening bør her i første Linie Hensynet til Klarhed, dernæst Hen-synet til den historiske ældre Form og sidst det rent personlige Smagsspørgsmaal, hvad der er smuk-kest, gøre sig gældende. Man siger ofte her i Hoved-staden f. Eks. 'Hvor har du faaet denne smukke Bog fra?' 'Jeg er bleven den foræret.' Dette fra et grammatisk-logisk Synspunkt gruelige Svar bør ubetinget for-kastes i Skolen, skønt det er anerkendt i Norsk, først og fremmest, fordi det — heldigvis — endnu ikke er Sprogbrug, dernæst fordi det strider mod den historiske Grammatik, endelig fordi det er en grim Udtryksmaade, der svækker vor Sans for Sprogets logiske Klarhed. Det hedder derimod 'at ta Hatten af', skønt der skrives 'tage — af', thi saaledes udtales det af alle dannede Mennesker i naturlig Tale. Til en vis Grad bør imid-tertid Skolen efter vor Opfattelse stille sig konservativ i Forhold til Talesproget, d: holde igen saa længe som muligt over for Afslibning af Bøjningsformer og Lyd. Jeg skal blot pege paa et Par enkelte Punkter. Alle ere

enige om, at det endnu i korrekt Dansk hedder: et vigtigt Spørgsmaal, Spørgsmaalet er vigtigt. I det sidste Tilfælde høres t sjældent i det daglige Talesprog, og Børnene ville helst udelade dette begge Steder baade i Tale og Skrift. Her maa Skolen ubønhørlig kræve t udtalt, og i Hjemmet bør man støtte denne Bestræbelse. Eller en Dreng skriver: jeg blev ,Nød' til det i Stedet for ,nødt'. Ordet har han givet stort Begyndelseshogstav, fordi han anser det for Navneordet ,Nød', men denne Misforstaaelse skyldes igen den sjuskede dagligdags Udtale. Følgen er Svækkelse af Barnets Sprogans og en kedelig Retskrivningsfejl. Væn derfor ogsaa Barnet til at tale et smukt Sprog hjemme; ethvert Hjem, som vil, kan her yde Skolen og Børnene væsentlige Tjenester. Af dette sidste Eksempel kan der ogsaa drages den Lære, at grammatisk Undervisning styrker, ja til en vis Grad er nødvendig for en klar Sprogbevidsthed. Barnet skal forstaa, at Udtrykket er beslægtet med ,jeg er bleven nødet, nødt til det', og at ,nødt' er en Bøjningsform af Udsagnsordet ,at nøde'.

Skolen maa altsaa stadig fortsætte Øvelserne i Læsning, og her maa vi efter min Mening kunne naa langt videre, end det sædvanlig sker. Opgaven er at faa Barnet til at læse rent og til at læse med Forstaaelse, og med Alderen maa Fordringerne paa disse to Omraader vokse; begge Dele frembyde langt større Vanskeligheder, end man sædvanlig tænker sig. Om Indflydelse fra dannet daglig Tale har jeg talt ovenfor; men den værste Fjende her i København er det lavere Folkesprog, den københavnske Dialekt, der ikke blot tilføjer Børnenes Ordforraad Slagord og Gloser af temmelig tvivlsom Oprindelse og Værdi, men især ,simpel' Udtale af Lyd og Ord, der paa ethvert Punkt bør modarbejdes. Mest iørefaldende er Ødelæggelsen af Selvlydssystemet langt ud over, hvad dannet Tale bør finde sig i: a bliver til æ (Gæde, Dæ(g), e bliver bredt æ i Nærheden af r (bræd, vræd), æ forkortes foran r (Værrelse, ærlig), u bliver aa (Laadvi(g) Saand, Laand), y bliver aabent, kort ö i langt større Omfang end i det dannede Rigemaal (Löst, Köst, Döst, Bröst), Tvelyden ej faar en langt mere udpræget a-Udtale end rimeligt (vaje, Ka-jser, rajse). ,Verden' udtales som ,Værtens', ,Arbejde' som ,Arbajt', ,at arbejdt' osv. Der vilde

kunne skrives hele Bøger om Tilfælde, hvor Hovedstadisdialektens Udtale afviger fra Rigsmaalét; men blot de anførte Eksempler godtgøre jo, hvor meget der er at passe paa, og hvilken Støtte Hjemmet her som oftest er i Stand til at yde.

Her vil allerede i Mellemlklasserne lidt Fonetik og Indsigt i den Maade, hvorpaa Sproglyd frembringes, være af Betydning, til en vis Grad som ligefrem Belæring og tillige som et kærkomment Undervisnings Kryderi. Nødvendigt vil det i hvert Fald være at klare det for vort Sprog saa karakteristiske 'Stød' (Mand — man, Anden, anden), som ikke findes i noget andet Sprog, hvori Skolen underviser (Udlændinge synes, at vi 'hikke' vort Sprog frem), samt Accentens Evne til at forandre Meningen (staa op — staa óp). Det er dernæst ingenlunde nok, at de enkelte Ord og Lyd udtales ordentlig; Eleven skal kunne forstaa Meningen af det læste og kunne læse det forstaaeligt for andre, en Evne, som jo desværre saa grumme faa ere i Besiddelse af. Jeg har i den Henseende indført maanedlige Læseøvelser især af Vers foruden den daglige Oplæsning i Timerne. Ved disse vælge Eleverne selv fra deres Læsebog eller anden Steds fra (men efter foregaaende Godkendelse) Vers eller Prosastykker, som de saa oplæse eller fremsige fra Katedret. Hele Klassen følger disse Øvelser med stor Opmærksomhed og vaagen Kritik, og ikke faa af Drengene bringes ad denne Vej til et stort og ihærdigt Arbejde, der endda til en vis Grad bærer Frivillighedens Præg. Jeg giver Karakter for Præstationerne, og ved Aarets Udgang opmuntres de tre flinkeste med en Bog. Det er kun beklageligt, at man ikke har en lille Sum til Raadighed til lidt fyldigere Bogpræmier. Her kunde skoleinteresserede Hjem finde god Anvendelse for nogle overflødige Penge.

Denne Øvelse har jeg særlig anvendt i II. og i Begyndelsen af III. Klasse. Her tage vi imidlertid fat paa et nyt Led af Modersmaalsundervisningen, som ikke blot af Hensyn til Eksamen, men ogsaa for Elevernes hele aandelige Udvikling er af den allerstørste Vigtighed — Litteraturlæsning. Der kræves jo baade til Realafgangseksamen og til Studentereksamen, at Eleven skal have læst og gennemgaaet et passende Udvalg af den danske Litteratur, saaledes at han baade forstaaer de

enkelte Udtryk og kan gøre Rede for Indhold og Grundtanker i vedkommende Værker. Ved nærmere Eftertanke vil det være indlysende for enhver, hvilket væsentligt Opdragelsesmiddel Skolen ejer i Litteraturlæsning. Jeg tænker endda ikke saa meget paa selve Skønheds-siden i Litteraturen, som Eleverne langsomt og indirekte føres til Forstaaelse af, som paa den Rigdom af Livsideer, der bringes under Drøftelse og fortsat Samtale. Dette tjener til at udvide Drengenes Horisont, klare deres Begreb paa godt og ondt, paa hvad der er smukt, og hvad der er hæsligt i Livet, foruden en Mangfoldighed af praktiske Spørgsmaal. Selvfølgelig knyttes der ogsaa hertil fortsatte sproglige Bemærkninger (medens ligefrem Grammatik og Analyse henlægges til en særlig Realisttime) og Oplæsningsøvelser, idet Eleverne have Partier for til Hjemmeforberedelse. Indholdet genfortælles, der ræsonneres over det — og hvor det er muligt, forsmaa vi ikke Sagens Oplivelse. At det er fornøjelige, om ikke altid lette Timer, vil enhver Elev indrømme. Den mest umiddelbare Følge af denne Undervisning skulde være den, at de unge faa Smag paa god Læsning, bringes til at forstaa, at det vel kræver aandeligt Arbejde, men baade bringer Glæde og Udbytte at læse en god Bog. Paa dette Punkt er det utvivlsomt, at vi ofte savne Hjemmets værdifulde Hjælp. Nogle tale om Morskabslæsning, som intet Gavn gør; andre ville ikke have deres Børn til endnu at hænge over Bøger, naar Lektierne ere læste. Selvfølgelig er der noget berettiget i begge disse Synspunkter; for lidt og for meget fordærver alt, og der bør holdes Maade ogsaa med Læsningen. Men gennemgaaende ere Hovedstadens Latin-skoledisciple kun lidet villige til at læse god Litteratur, og Hjemmene bør hellere fremhjælpe end hæmme Tilbøjeligheden hertil. Det er i Aar lykkedes Skolen at faa indført et betydeligt Fremskridt paa dette Omraade: vi have faaet et Skolebibliotek, indeholdende et ganske fyldigt Udvalg af danske Klassikere, og i Tilslutning hertil have vi saa tvungen Litteraturlæsning: Eleverne i III.—VI. skulle være Medlemmer af Bogsamlingen (mod et ringe maanedligt Bidrag, eller, paa Henvendelse til Bestyreren, uden saadant,) og benytte Bøgerne under

Kontrol og Vejledning af Skolens Bestyrer eller Dansk-læreren, der stadig sikrer sig, hvad og hvorledes der er læst. Vi nære ikke Tvivl om, at dette vil være af meget stor Betydning for Eleverne og anmode indtrængende Hjemmene om at støtte vore Bestræbelser paa dette Punkt. Hvor der er Lejlighed til det, vil det være overordentligt hensigtsmæssigt at lade Eleverne læse højt for Familiernes hjemme; ikke faa ville allerede nu kunne gøre dette ganske tilfredsstillende. Ogsaa god Komædie (klassiske Stykker af den ældre Litteratur) yde Danskundervisningen væsentlig Hjælp og er langt bedre for Drengene end meget Gøgl og overdreven Sports-væsen, de faa Adgang til.

Fremdeles anvendes nogle Timer i denne Klasse til at lære Mytologi for at bibringe Eleverne Forstaaelse af vore hedenske Forfædres og den ældre Middelalders religiøse Tankegang og Livsopfattelse, en Forstaaelse, der er nødvendig for at kunne trænge ind i vor klassiske Litteratur fra dette Aarhundredes Begyndelse.

I IV. Klasse fortsættes Undervisningen i dette samme Spor, idet Realisterne tillige maa samle og gentage deres Eksamenspensum. Af nyt Stof komme kun nogle korte Udsigter over Sprogets og Litteraturens Historie, Hovedpunkter af Orddannelseslære og Versbygning o. l. til.

Ogsaa Undervisningen i dansk Stil er af samme Art i disse to Klasser. Til Opgave gives selvstændige Udarbejdelser over Æmner, der have været Genstand for Undervisning i Dansk eller andre Fag, samt Behandling af mere frie Spørgsmaal, oftest med foregaaende Samtale om Stoffet. Maalet er naturligvis stadig Sprøgrigtighed og let Evne til at udtrykke sig forstaaeligt. Jævnlig benytter jeg mundtlig Stil o: Eløven forbereder sig paa et Æmne og holder derover et Slags frit Foredrag for Klassen fra Katedret. Fremdeles have vi forsøgt en Del praktiske Opgaver som Breve, Ansøgninger, Meddelelser o. desl. og ville yderligere fortsætte dermed, saa vidt den knap tilmaalte Tid gør det muligt. Jeg vil her blot endnu gøre opmærksom paa dette: der er et ligefremt Forhold mellem Elevernes Stilpræstationer og deres Litteraturkendskab; jo bedre Litteraturforstaaelse, desto bedre Stile fra Indholdets Side.

II.

I V. og VI. skal der bygges videre paa det Grundlag, der er naaet i Mellemlklasserne: Ved Undervisning i Svensk og Oldnordisk skulle Eleverne lære at forstaa Hovedgangen i alle de nordiske Sprogs historiske Udvikling, Sammenhængen mellem dem og først og sidst da Modersmaalets Stilling i Forhold til ældre Sprogtrin og til de nærbeslægtede Nabosprog. Syslen med de ældre Sprogformer fører os da naturligt over til de ældre Kultur- og Aandsforhold. Vi uddybe vort Kendskab til Hedenolds Gudetro og Livsopfattelse, paavise Sammenhængen mellem Oltidsdigtningen og vor Folke- digtning fra Middelalderen. Vi gennemgaa nogle af de berømteste Heltesagn og vise, hvilken Rolle de langt op gennem Tiderne have spillet for alle de gotisk-germanske Folk. Herfra dannes der en naturlig Overgang til vor Middelalders berømte Historieskriver Sakse, og vi ere da midt inde paa den danske Litteraturhistorie, der sammen med Oldnordisk er Eksamensfag, hvori et bestemt Pensum kræves gennemgaaet.

I Oldnordisk skal der være læst ca. 100 Sider, hvoraf Halvdelen opgives til Eksamen. Rent praktisk set bliver det den mest nærliggende Opgave at faa Eleverne til at opfatte dette i og for sig temmelig vanskelige Sprog som en ældre Form af Modersmaalet σ : Vanskelighederne maa overvindes ved Elevernes Selvarbejde og Sammenligningsevne med stadige, velbereg- nede Haandsrækninger fra Lærerens Side, men aldeles afgjort uden mindste Hjælp af udenadlærte Regler. Altsaa egentlig Grammatiklæsning maa indskrænkes til det mindst mulige (og man kan nøjes med nogle faa trykte Bøjningsskemaer under Repetitionen). Man begynder straks paa en sammenhængende Tekst, finder efterhaanden nogle sammenhørende Former frem, og det bliver Lærerens Sag gennem stadig tilsigtet Gen- tagelse og Begrænsning at faa det nødvendige fæstnet i Elevernes Bevidsthed, hvorefter man snarest mulig gaar over til at læse en hel Saga (i Wimmers fortrinlige Læsebog findes en saadan Perle som Gunlög Orme- tungen og Helga den fagres Kærlighedshistorie). Det er vanskeligt her at oplyse ved Eksempler, hvorledes jeg tænker mig Sagen greben an, da jo kun de færreste

Hjem kende det Sprog, der er Tale om. Sagaens Overskrift er

Gunlaugs saga ormsungu.

Eleven vil uden fjerneste Anelse om oldnordisk Grammatik oversætte ‚Gunlaug Ormetunges Saga‘; jeg vil gøre opmærksom paa, at ‚Orm‘ i denne Forbindelse som altid i det ældre Sprog betyder ‚Slange‘, saaledes som vi endnu have bevaret det i ‚Hugorm‘ og det gammeldags Ord en ‚Ormgaard‘ (f. Eks. hos Chr. Winther), hvorefter jeg, saa livligt jeg formaar, vil fortælle om Islændernes Lyst til at høre Sagaer o: historiske Fortællinger, udvikle, hvorledes de islandske Sagaer ere opstaaede, og krydre denne Udvikling med en og anden herhen hørende Anekdote fra Island eller Norge.

Dernæst stave vi os videre i Sagaen. Blot efter et Par Siders Læsning vil enhver i Klassen være paa det rene med, at oldnordiske Hankønsord ende paa **r** i Nævnefald, at der findes **i** i Hensynsfald og **s** i Ejefald. Som foran bemærket yder Nutidens danske Sprog ikke faa Tilknytningspunkter; ja selv Nævnefalds **r** have vi bevaret i det digteriske Ord en Ungersvend. Samtidig vil Teksten have givet os rigelige Eksempler paa, at hvor Oldnordisk har **ei**, **au**, **ey** faa vi **e**, **ø** (steinn—Sten, lauss—løs, leysa—løse). Ganske langsomt drages det ene Fænomen frem efter det andet, og efter en Maanedes Tid kunne Eleverne ved Hjælp af Glossaret kontrollere Teksten og forstaa Formernes Sammenhæng. Selvfølgelig forudsætter denne Fremgangsmaade, at Læreren med den største Sikkerhed og Lethed bevæger sig i Faget; men denne Fordring bør man stille til enhver Faglærer ved den højere Skole.

Naar Sprogformens værste Vanskeligheder ere overvundne, skal da Oldnordisk anvendes. Det faar først en ganske overordentlig sprogvindskabelig Betydning. Idet vi tage de nordiske Runemindesmærker med til Hjælp, bliver det os muligt at se nordiske Sprogformer for os fra mindst 1500 Aar, begyndende som et Fællessprog for hele Norden, der efterhaanden spaltes, indtil vi i Løbet af det 11te Aarhundrede spore fire Dialekter: Dansk, Svensk, Norsk, Islandsk, der i Tidernes Løb blive selvstændige Litteratursprog. Deraf er Dansk vort eget Modersmaal, Islandsk i dets ældre Form have vi nu overskredet Tærskelen til, og i Vinterens Begyndelse

have vi lært Svensk, af alle Sprog det, som staar vort eget nærmest. Fremdeles kunne Eleverne noget Tysk og Engelsk, have alle læst Latin og en Del af dem Græsk. Ud fra disse nye Sammenligningsmuligheder bliver der da den mest udmærkede Lejlighed til at klarlægge, hvordan og hvorfor Sprogene i Aartusindernes Løb have forandret og udviklet sig, og den Fremgangsmaade, som herved bør følges, er efter min Mening af overordentlig opdragende Værdi: Eleven bringes paa en let og naturlig Maade til Forstaaelse af, hvad moderne videnskabelig Forskning vil sige. Han har et Stof, som han selv kan bearbejde efter videnskabelige Principper, idet det hele Materiale kan lægges frem for ham til Selvbeskuelse og Selvbearbejdelse; han skal der intet tage paa Tro og Love, men kan selv kontrollere Rigtigheden af de Resultater, han ledes til at udfinde. Det er ganske selvfølgerligt, at Læreren her maa udvise den største Resignation, aldrig fortabe sig i Enkeltheder og ikke et Øjeblik glemme, at det er Børn eller halvvoxne unge Mennesker, han underviser.

Eleverne ville kunne vinde positiv Klarhed over, at Indisk, Iranisk og Armenisk ere nærbeslægtede Sprog med de græske, albanesiske, italiske, keltiske, baltisk-slaviske og germanske Sprogfamilier i Europa, idet Bøjning, Ordforraad og Tankebygning ere i saa nøje Overensstemmelse, at man maa tænke sig dem udgaede fra et fælles Grundsprog. Mest iøjnefaldende er den saakaldte Lydforskydning (opdaget af Rask og Grimm), hvorved gotisk-germansk Sprog (nordisk, engelsk, tysk) stilles i Modsætning til Grundsproget og de øvrige beslægtede Familier:

1.	Oprindeligt	b, d, g	bliver paa	gotisk-germ.	p, t, k
2.	"	bh, dh, gh	"	"	b, d, g
3.	"	p, t, k	"	"	f, th, h,

det sidste dog kun, naar Ordets Hovedtone laa paa Vokalen foran disse Lyd. Laa Hovedtonen i en følgende Stavelse, fik vi i Stedet for b, d, g. Dette sidste er den berømte Verners Lov, funden af den for et Par Aar siden afdøde danske Sprogforsker Karl Verner.

Jeg skal nu give et Par Eksempler, der kunne vise disse Reglers fornøjelige Anvendelse i Oldnordisk. Vi møde i Teksten Ordet hafr og vide ikke, hvad det

betyder. Lydforskydningsformlen siger os, at ,hafr' maa være forskudt fra et ældre ,kapr', hvorefter vi hurtigt blive enige om, at det latinske Ord ,caper' betyder ,en Buk', og det kan da kun fornøje os i Glossaret at finde, at det nordiske Ord har samme Betydning. Stammen ,halm' paa Oldnordisk (= vort ,Halm') forekommer. Der spørges: hvad skulde dette Ord hedde paa Latin. Svar: ,calm'. Vi glæde os da over, at græsk ,kalamos', latinsk ,kalamus' betyde ,Rør', da vi let forstaa Enheden af de to Betydninger; at Læreren benytter Lejligheden til en Sidebemærkning om, at ,Kalmus' (Plantenavnet) er samme Ord, laant sydfra, vil enhver finde naturligt.

Betydningen af Verners Lov ses ogsaa let:

	,Fader', ,Broder' hedder			
Indisk:	Græsk:	Latin:	Tysk:	ældste Nordisk:
pitár	patér	páter	Váter	fadir
bhrátar	phrátar	fráter	Brúder	brothir

Paa samme Maade forklares, at det paa Tysk hedder ,ich schneide', ,ich schnitt' og mange andre tilsyneladende sære Uregelmæssigheder i Udsagnsordenes Bøjning.

Af større praktisk Interesse er naturligvis den Klarhed, der skulde vindes over Modersmaalets Bygning, det væsentligste Formaal, som intet Øjeblik bør tabes af Syne.

Vi undersøge her nogle af de væsentligste Grunde til, at Sprogene overhovedet forandre sig i Tidernes Løb. En af Hovedaarsagerne, og det den, man lettest føler med, er menneskelig Dovenskab, eller nøjagtigere udtrykt Ønsket om Kraftbesparelse. I Overensstemmelse med dette Ønske bliver Petrus > Peter > Per, Johannes > Johan, John, Hans, ældste nordisk ,harabanar' til Ravn, ,gastir' til Gast, Gæst, Skriftsprogets, ,du kan ikke' ,du kunde ikke' til københavnsk, ,dokadde' ,dokudde' osv. Ogsaa det mere eller mindre hurtige Tempo, hvori man taler, bidrager til at forkorte Ordene. Vikingetiden synes at have gjort vore Forfædre fra langsomtalende Værdighedsmennesker til Væsener, der vare raske baade paa Haand og Tunge; thi da formindskedes Ordenes Stavelsesmængde betydeligt. Ingen kan da undres over, at det nervøse fin de siècle nu sætter

kraftige (eller kraftløse) Spor i vort Modersmaal. Afslibningerne foregaa især ved Analogi: en bestemt Type bliver herskende og skyder afvigende Former til Side. I vort ældre Sprog endte Ejefald i Hankøn paa **s** eller **ar**, Intetkøn paa **s**, Hunkøn paa **a r** (Frøer-stue, Gifter-maal), Flertal paa **a** (svækket **e** Hestestald osv); derpaa lader man **s** sejre over hele Linien. Paa Tysk siger man Sohn-Söhne, Svensk son-söner, hos os Søn-Sønner; omvendt have vi Barn-Børn, Svensk: barn-barn osv. Ved Ordanalogi kan hele Ordets Skikkelse forskydes: 'Værkdag' bliver 'Hverdag', fordi man synes, det giver bedre Mening; men ingen falder paa at forandre 'Værktøj', en 'Dødbider' er egentlig en 'Døvbider' (om en Kniv) osv. Oplysende i den Henseende ere de saakaldte 'Folketytologier': de sjællandske Bønder kaldte Drænrør, som gik i Handelen under det franske Navn 'sousterrains' for det mere forstaaelige Sutterender; vore Smaadrenge foretrække Formen 'Undervisetet' for det ubegribeligere 'Universitet' osv. — Ordene forandres ved rene Misforstaaelser: oprindelig hed det et 'Tæppet', et Klædebonnet, en Drotten, en Jætten; men senere opfattede man Endelsen som bestemt Kendeord og fik: Tæppe, Klædebon, Drot, Jætte. Omvendt bed Kendeordet sig fast i andre Ord, saa det ikke mere kunde løsnes: Ver-old 'Menneskeslægt' giver world, Welt, verld og Dansk, 'Verd' (verd-slig), bestemt Form 'Verden'; nu **en** Verden, men nødig Verdenen (som et Minde om det gamle Forhold).

Ad saadanne Veje opstaar formørkede Sammensætninger: Vindue (ældre Vind-øje), Hynde (æ. Høg-ende), Mynde (æ. My-hund = Smalhund, sml. My-sunde), Stævnemøde (Stævne = Møde), Torden (æ. Tor-døn) osv. Tage vi tre tilsyneladende ensbyggede Ord som Torden, Verden, Færden, indeholde de altsaa i Virkeligheden: Gudenavnet Tor + Døn, Verd + Kendeordet, Færd + Afledningsendelsen: en, sml. Syngen, Springen osv.

Ordforraadet skifter med Kulturen, idet der er en stadig Vekselvirkning mellem de forskellige Lande og stadige Forandringer i Landene selv. Fremmed Indflydelse gør sig gældende gennem Laaneord. Vi have saaledes fra Syden (oftest med Tysk som Mellemlid) laant en Mængde Ord lige fra de ældste

Tider: Dyrenavne som Paa fugl, Kamel, Elefant, Kat, Falk, Muldyr; Planter, Frugt som Pære, Kirsebær, Kastanie, Kommen, Kørvel, Radis, Rose; Hus og dagligt Liv som koge, Kok, Mølle, Fakkell, Sko, Mur, Pille, Pæl, Port, Tegll, Kalk, Kammer, Planke, Tavle; Handelsudtryk som Øre, Kopper, Bronze, Mynt, Told, Pund, Vin, Sæk, Ark, Kiste, Skrin, Kurv, Kop, Kedel osv., kirkelige Udtryk som Kirke, Kloster, Biskop, Provst, Præst, Degn, Engel, Djævel osv. — De særlige politiske eller kulturhistoriske Forhold medføre Perioder af Fremmedindflydelse paa Sproget: Kristendommens Indførelse i Vikingetiden bringer os de kirkelige Gloser, som findes i de fleste Sprog; samtidig forsvinder en Del af Hedenolds Sprogskat, som nu bliver overflødig, f. Eks. Vi, Hov, Blot, Kuml, Dysse; under Hansesædernes Indflydelse (1300—1500) optages og efterlignes middelnedertyske (plattyske) Ord i et saadant Omfang, at maaske en Tredjedel af hele vort Ordforraad kan føres tilbage til denne Kilde; i de følgende Aarhundreder mærke vi højtysk og fransk Indflydelse, i vore Dage Dage møde vi engelske Handels- og Sportsudtryk i Mængde. Saadanne Laan kunne medføre mærkelige Forhold: Apotek og Butik er samme Ord, hvoraf den sidste Form er laant fra Fransk. Løft, Lugt, Luft er samme Ord i den ægte danske, den plattyske og den højtyske Form.

Ogsaa Betydningsskiftet i TidensLøb kan være interessant: Dreng betød oprindelig Helt, „Karl“ en gammel Mand (ogsaa Tilnavn til Odin: Karlsvognen), Junker og Jomfru, Frøken, Fru, Madame, Fruentimmer, Dame ere dels forældede, dels have de gennemløbet samme Udviklingsgang som Melodien fra Komponisten over Operaen til Lirekassen og noget senere Livstykke i Landsbyen. Ordene have baade Historie og Skæbne: mange Almuesfolk anse „gentleman“ for et lige saa slemt Skældsord som „Probenreuter“, skønt begge Ord historisk set ere uskyldige nok. Jeg kunde selvfølgelig blive ved i det uendelige, men tror at have paavist, hvor interessant og vækkende sproghistorisk Undervisning kan være (hvormed jeg ikke mener, at min er det, kun at jeg gør mig Umage for, at den skal blive det ud fra de Synspunkter, jeg har skildret). Men saa er ogsaa Kendskab til et ældre Sprogtrin

nødvendigt, og Oldnordisk frembyder da ved sin rige Litteratur store Fordele.

Oldnordisk har nemlig afgjort en ganske overordentlig litterær og kulturhistorisk Betydning som Led i den danske Skoleopdragelse. Fagets sproglige Betydning ere selv de ivrigste Modstandere nødte til at anerkende; men Fagets anden Side er efter min Mening lige ud saa vigtig. Læse vi f. Eks. det meste af Wimmers Læsebog, faar Eleven altsaa et ganske vist begrænset, men selvstændigt Kendskab til Kilderne for den nordiske Mytologi, baade Gude- og Heltesagn, baade paa Prosa og i norsk-islandsk Digtning; han læser ypperlige og karakteristiske Prøver af Snorres berømte Norges Historie og de to Sager, som behandle dansk Historie, Knydtingernes og Jomsvikingerne; han læser dernæst en hel islandsk Slægts saga og kan komme til at hilse paa Havamals Visdomsregler og Skjaldedigtning baade i jævn tarvelig og i ypperlig Form. At selve den læste Litteratur er værdifuld, vil kun den nægte, der ikke ved, hvad han taler om; da nu ydermere Læsningen altid kan og bør støttes ved Oplæsning af Oversættelser, hævder jeg med den fuldeste Overbevisning, at den Litteraturviden, der kan naas, i sig selv er saa værdifuld, at Faget alene af den Grund burde læses. At det tilføjer Eleven forholdsvis mere Aandsværdi end Latin-Græsk (2 ugentlige Timer Oldnordisk over for 13 Timer 'klassisk', Latin i 6, Græsk i 4, Oldnordisk i 2 Aar), nærer jeg ikke mindste Tvivl om, og gør det det ikke, er det min Skyld, er det Lærers Skyld. — Om Forbindelsen mellem oldnordisk Litteratur, dansk Middelalderdigtning og vor nordiske Renaissance: Oehlenschläger, Grundtvig, Ingemann, Chr. Winther, Poul Møller — Tegnér, Geijer — Wergeland, Aasen, Bjørnson, Ibsen, har jeg allerede talt foran. Den er for mig saa selvindlysende, at jeg alene af den Grund anser det for et uværdigt Barbari at ville snigløbe Oldnordisk: Kompromis mellem den rodbundne nordiske Tusindaars Kultur og den overlegne kristne eller snarere katolske Kirke præger vor Middelalder. For at klarlægge dette vil jeg ogsaa gerne beholde Latin i V og VI i det nuværende Omfang, hvis jeg maa læse Middelalder-Latin med mine Elever.

Af kulturhistoriske Enkeltheder, som en

forsvarlig Undervisning i Oldnordisk giver Anledning til at omtale, skal jeg fremhæve: nordisk Ret i dens Grundvæsen, Tvekamp, dagligt Liv, Bygningsskik, Klædedragt — Livsopfattelse, Blodhævn, Folketro og Gudetro og Gudesagn. Er det ikke vigtigere for os at kende nordisk Arveret og Proces end romersk do? Er Roms Prætor virkelig mere interessant end den islandske Lovsigemand og den norsk-svenske Lagmand? Vel ere Husene i Pompeji skønnere end den nordiske Bjælkehal, Toggaen elegantere end Vadmelskoften; men — det er godt nok at kende de forskellige fine Vinsorter, hvorfor trække paa Næsen ad Vand og Øl, naar man dog selv maa nøjes dermed?

For den danske Litteraturhistories Vedkommende bekender jeg mig til følgende to Hovedgrundsætninger: Litteraturens Historie er Aandsudviklingens Historie, skal altsaa ses inden for den politiske Histories Ramme og ud fra den kulturhistoriske Baggrund, det er Sammenhængen, der skal belyses, og ikke Perioderne, fremmede Kulturstrømninger og deres nationale Tilegnelse skal paavises; og Skolen skal mere lægge Vægt paa Litteraturlæsning og Tilegnelse end ydre Litteraturviden. Undervisningen skal ikke æstetisere, men bringe Forstaaelse, den skal indskrænke Navne og Aarstal og faa det væsentlige frem paa det uvæsentliges Bekostning. Vi skulle fortrinsvis læse Skønlitteratur, men afgjort ogsaa stifte Bekendtskab med de videnskabelige og folkeopdragende Arbejder, der have kunnet antage almen tilgængelig Form. Vi bør dernæst vække vore Elevers Sans for og Kærlighed til norsk og svensk Sprog, paa hvert Punkt vise, hvorledes vi høre nærmest sammen af alle Mennesker: vi skulle i vor Kærlighed først være Danske, dernæst Skandinaver, saa Anglogermaner, for Resten Europæere — eller maaske først Mennesker med særlige Anlæg for Rækkefølgen Dansk — Nordisk -- Europæisk. Anbefaling af Resignation i, hvad der kan naas, er overflødig: Timetal og Eksamensfordringer skulle nok besørge det fornødne i den Henseende. Men paa Undervisningens Aand, Særpræg. Vilje og inderste Kerne have de ingen som helst Indflydelse.

Stilskrivningen i de to ældste Klasser er en Fortsættelse af Mellemlklassernes; den saakaldte frie

Stil er nu en Nødvendighed, da den findes ved Eksamen. Det er klart, at en Stilbesvarelse nu maa bedømmes dels fra et sprogligt, dels fra et almindeligt Modenhedsstandpunkt. I de danske Stile og den latinske Version har Latinskolen sine væsentligste Modenhedsmaalere. Vi maa forøvrigt vist i langt højere Grad end hidtil faa vore ældste Elever til at skrive tydeligere og være mere ordentlige med deres skriftlige Udarbejdelser, et vigtigt praktisk Spørgsmaal, hvor Hjemmet, hvis det vil, kan give os en god Haandsrækning.

III.

Naar jeg nu skal til at tage fat paa et af vore Yndlingsæmner i vor By, den højere Skoles Reform, kan jeg ikke afholde mig fra at begynde med nogle almindelige Betragtninger om Befolkningens ringe Interesse for Skolernes ydre Kaar. Skatteydende Borgere i Hovedstaden, hvis Børn søge Latin- og Realskolerne, giver jeg følgende at overveje:

1. I de kgl. Skoler*) (Statsskolerne) svingede Discipeltallet (I—VI Kl.) fra 1893—97 mellem 1110 og 1972, de private Skolers tilsvarende Klasser mellem 108 og 2415. 1896—97 ved Skoleaarets Begyndelse havde de kgl. Skoler — Herlufsholm . . . . . 1769 Disciple
de statsunderstøttede Privatskoler i

Provinserne	350	*
	<u>2119</u>	*

de ikke understøttede Skoler i Kbh. 1962

2. I Tidsrummet 1893—97 dimitteredes der fra de kgl. Skoler og Herlufsholm af den sproglig-historiske Retning 604, fra de øvrige Skoler 523 Elever (i begge Tilfælde ere Privatister regnede fra: ved de kgl. Skoler 12, ved de øvrige 211).

Udfaldet vil vise sig af denne Tavle:

	Samlet Antal:	1. K. m. Udm.	1. Kar.	2. Kar.	3. Kar.
kgl. Skoler:	604	27	442	120	15
priv. Skoler:	523	37	307	141	38

*) Tallene ere hentede fra de af Ministeriet udgivne officielle Meddelelser.

Som man ser, have Privatskolerne ingen Grund til at skamme sig over en Sammenligning, skønt de kgl. Skoler kunne veje og vrage efter Forgødtbefindende.

3. Statsskolens Lærere ere pensions- og advancementsberettigede kgl. Embedsmænd, hvis yngste Løn er 2000 Kr., stigende til 3000 om Aaret. For denne Løn have de en Arbejdstid af højst 4 Timer om Dagen. — Den københavnske Privatskoles Lærere (o: de nogenlunde faste) faa ved en Timebetaling af Kr. 1,25 (hvilket bevisligt er over Gennemsnittet og for yngre Mænd en stor Sjældenhed) for 4 Timer om Dagen 1440 Kr. om Aaret, uden rimelig Udsigt til Stigning, uden Embedsstilling og uden Pension.

Den umiddelbare Slutning, som bør drages heraf, er denne: Hovedstadens Befolkning bliver paa en op-rørende Maade forurettet med Hensyn til den højere Skole: vi deltagte gennem Skatterne i Udgifter til Stats-skolevæsenet, blive nødte til at betale urimelig høje Skolepenge og gøre vore Børns Lærere til Mindremænd, der paa Grund af deres økonomisk tarvelige og usikre Stilling maa arbejde over Evne for at leve paa Højde med bedrestillede Arbejdere her i Byen. Og de færreste Skoler ere i Stand til at forhøje Lønnen. Skolereform-ivrige Forældre her i Byen burde begynde med følgende Program: Staten bør overtage de private Skoler eller sørge for:

at Skolepengene nedsættes betydeligt,
at Lærerlønningerne forhøjes betydeligt.

Saa kunde der kræves Undervisningsreformer og efter!

Foruden det Flertal af Hjem, hvis virkelig for-staaende Interesse for Skolen og dens Gerning jeg i min Indledning har anerkendt, er der mange Kredse af Hovedstadens Befolkning, der med Iver drøfte Skolens indre Reform.

Den duer jo ikke og bør gøres bedre. Snart frem-træder professor pædagogicus og bevidner Lærernes manglende pædagogiske Uddannelse, snart en Grosserer for med uimodsigelige Grunde at godtgøre, hvor daarligt en Student lægger Tal sammen: Kaldede og ukaldede, men mest det sidste, falde ind i Koret, en med kri-tiske Anfald, en med gode Raad og positive Reform-

forslag. At den lærde Skole, som hele vort Skolevæsen, trænger til Fornyeelse, ja til en grundig Omkalfatring, derom er Flertallet af københavnske Skolemænd enige. Vi sige om Skolen som Poul Helgesen i gamle Dage sagde om Kirken over for Reformivrerne; Syndig er hun og haver været i nogle Aar, og det klage vi alle med Luther, men vi give den reformatoriske Strømning at betænke: slaa ikke i Blinde mod Personerne, men hold jer til Systemet; vis virkelig reel Interesse for Skolen og dens nærværende Gerning, der ikke bør lønnes med et Æselsspark og himmelblaa Teoretiseren over Fremtidens Skole. Det er nemlig en sørgelig Sandhed, at mange reformivrige Hjem af lutter misforstaaet Nidkærhed mishandle Skolen, Realskolen som Latinskolen, Lærere som Lærlinge, ved at nære og udbrede Mistro til Skolens Arbejde. Spørgsmaalet er jo ikke: kunde og burde ikke Skolen forbedres, men tværtimod først og fremmest: hvad kan der gøres og forlanges under den nuværende Skoleordning. Hvis der kan gives gode Grunde for, at vi i Hovedsagen formaade at gøre det bedre, enten med bedre Vilje eller større Evner, saa fortjente vi Dadel. Men derom bør foruden Eksamensresultaterne de kontrollerende Myndigheder, ganske særlig Inspektionen, dømme som virkelig sagkyndig, og deres Dom, som ofte er offentlig fremsat, lyder ikke andet end anerkendende om Hovedstadens højere Skole og dens Lærerkrafter. Her maa det jo heller ikke glemmes, at positive Reformforslag virkelig ere udgaaede fra Hovedstadens Skole. Vi, som have Skoen paa, vide allerbedst, hvor den trykker. Jeg skal blot minde om, at alle københavnske Skolebestyrere med anerkendelsesværdig Tilsidesættelse af Særstandpunkter i Enkeltheder, lod udarbejde et Forslag til den lærde Skoles Reform (Afsk. af Græsk, Indskrænkning af Latin, større Plads for Modersmaal og Historie til den ene Side, fyldigere Undervisning i levende Sprog og reale Fag til den anden Side).

Her er da et Kernepunkt, som af udenforstaaende let overses: Skolen kan selv kun i rene Smaa-ting ændre ved Skoleplanen, da den er bunden baade paa Hænder og Fødder. Altsaa bør reformvenlige Hjem ikke angribe Skolen, men Skole-

ordningen, søge Reformen ikke mod, men med Bestyrere og Lærere.

En og anden kunde mene: Dette er jo saa selvfølgelig, at det slet ikke behøves at siges. Ja men det er ved nøjere Eftertanke virkelig endnu mere selvfølgelig, at Hjemmenes levende Utilfredshed med Skoleordningen faar en ødelæggende Virkning, naar det bliver positive Angreb paa Undervisningen nu, skønt Skolen hverken formaar at rokke noget synderligt ved Maal eller Midler. Sikken Tyskundervisning, I faa, stakkels Børn, sikken Regneundervisning; hvor er det hele upraktisk, og hvor lære I lidt.* Der ligger den mest fordærlige Underminering af Skolens Arbejde i disse blinde Angreb. Spørg blot Latinlærere, hvad det vil sige for dem, at Faget mangler Sangbund i Elevernes Sind. Hvis ikke de ældre Elevers Retfærdsfølelse skaffede nogen Oprejsning, og de virkelig skolevenlige Hjem støttede os med deres Samfølelse, blev det paa mere end een Maade en sørgelig Sandhed for den højere Skoles Lærere herinde, at den, Jupiter hader, gør han til Lærer.

IV.

Skolebestyrerne sige i deres Andragende til Ministeriet, at der ved den nye Retning ser tilstræbt Enhed i Maal og Metode. Arbejdet skal være Arbejde med Realiteter, historiske og naturvidenskabelige; gennem ensartet Arbejde ved Undervisning i Modersmaalet, de nyere Litteraturer, Oldtidskundskab og Historie søges det første Maal naaet, gennem Undervisningen i Matematik, Fysik, Kemi og Naturhistorie det andet. I denne Udtalelse og de til den knyttede Ideer ligger Forslagets store Betydning, selv om der foreløbig intet kommer ud af det hele. Thi det maa være en Grundlov for en virkelig tidssvarende Fornyelse af den højere Skole, at i Stedet for et klassisk Brændpunkt, Græsk-Latin, maa vi have to Brændpunkter: et aandsvidenskabeligt og et naturvidenskabeligt. Men jeg nærer (ikke mindste Tvivl om, at det rigtige vil være at gøre Modersmaalet til Centrum i den ene Faggruppe Modersmaalet, som jeg foran har udviklet det, i national-nordisk Betydning), hvortil knyttes Historie, levende Sprog og endelig Oldtidskundskab; Naturhistorie, Geo-

grafi, Kemi, Fysik og Matematik i den anden med Naturhistorie og Geografi som det egentlige Centrum. Jeg tror fremdeles, at der er taget for lidt Hensyn til de praktiske Krav, som saa højlydt opstilles: Skrivning og Regning bør udvides endnu mere (f. Eks. paa Matematikkens Bekostning), i de moderne Sprog bør Skolen foruden at forfølge sit Hovedformaal, Tilegnelse af den fremmede Litteratur, bøje sig for Kravet om fortsatte praktiske Tale- og Skriveøvelser. Ligeledes anser jeg det ogsaa for saa at sige umuligt med synderligt Udbytte at føre Tysk, Engelsk og Fransk gennem hele Skolen, med mindre man fuldstændig afskaffer de klassiske Sprog. Men herved maa det jo vel erindres, at Forslagsstillerne som praktiske Skolemænd kun foreslaa en Ændring inden for den nuværende Ramme, ikke den ideelt set bedste Ordning for den højere Skole. De fortjene i Virkeligheden Tak, fordi de ved deres resolute Optræden have gjort Reformspørgsmaalet brændende, saa man vel næppe slipper det igen, før en eller anden Løsning er hidført. Forslaget er inde paa den rigtige Vej og er fremkommet i betimelig Tid. Men med denne Indrømmelse er ogsaa min Begejstring for det nogenlunde færdig. Nogle almindelige Synspunkter har jeg antydet ovenfor; jeg skal nu tage fat paa mit eget Fag. Alt i alt er efter mine Tanker den gamle Ordning der at foretrække for den nye, hvis den skal gennemføres i Forslagets Form. Thi det, Danskundervisningen først og fremmest trænger til, er Albuerum, flere Timer. Forslaget forandrer ikke Timetallet for Mellemlklassernes Vedkommende, dog at Latinere stilles ens med Realister, fordrer derimod Grammatik indskrænket og Litteraturprøven udvidet til ogsaa at omfatte de studerende Disciple. Det sidste er ypperligt, men endnu bedre var det at faa mindst 4 Timer om Ugen paa dette Standpunkt, hvor endnu den praktiske Indøvelse i Sproget spiller saa stor en Rolle. Ganske utilfredsstillende er efter min, og vistnok efter de allerfleste Dansk læreres Mening, den foreslaaede Ordning for V og VI Klasses Vedkommende. I københavnske Skoler har Dansk og Oldnordisk gennemgaaende 2 + 2 Timer om Ugen. Nu forøger Forslaget Dansktimerne til det dobbelte ganske simpelt ved at afskaffe Oldnordisk! Naa, det

lod sig endda høre, hvis det virkelig var Meningen, at Litteraturhistorie fik dobbelt Timetal. Men nej! I de fire Timer Dansk indsnige sig følgende nye Fordringer: norsk Aandslivs og Litteraturs Historie, et Antal af ca. 12 Timer anvendes til Gennemgang af et Pensum Svensk, Hovedpunkter af det svenske Aandslivs Historie fra Bellmann, kort Oversigt over dansk Sproghistorie, Gennemgang af Sprogprøver til at forklare Sprogudviklingen og — som en sørgelig Gengangerrest af det sørgeligen af-livede Oldnordisk: «I V. Kl. anvendes indtil (!) 24 Timer til Oldnordisk som oplysende Sproghistorien». Altsaa opgør jeg Resultatet. Efter nuværende Ordning opgives til Eksamen en kort Udsigt over dansk Litteraturs Historie + 50 Sider Oldnordisk. Efter Forslaget opgives og prøves i dansk og norsk Litteraturhistorie, Litteraturprøver og Sproghistorie. Før gjaldt det i Karakter, nu 2. Og der er lige mange Timer før og efter. Jeg er overbevist om, at der intet tilfredsstillende Resultat kan naas ad denne Vej, eller rettere sagt, at Resultatet vil blive ringere, end hvad vi nu kunne naa. Jeg har foran skitseret, i hvad Retning jeg ønsker en ideel dansk Undervisning: man sætte blot System i min Udvikling under Afsnit II og give os Tid til at gennemføre det der antydede. Jeg ønsker Oldnordisk bevaret med 2 Timer om Ugen som Midtpunkt for Latinskolen's sproglige Undervisning i Modersmaalet og Udgangspunkt for den litterærhistoriske. Indtil 48 Timer Oldnordisk er omtrent lige saa meget værd som ca. 12 Timer Svensk, nemlig alt for lidt, for ikke at sige slet intet.

Skal endelig Oldnordisk afskaffes, bør det være mod ren Erstatning til Litteraturhistorie, for at den indvundne Tid kan anvendes til Forfatterlæsning. Til en erstattende direkte sproghistorisk Undervisning hører der efter min Mening langt mere Tid, end Oldnordisk hidtil har optaget. At afskaffe Oldnordisk til Fordel for noget som helst andet Fag end Dansk, vil jeg kalde en Forbrydelse mod vor nationale Bevidsthed.

Undervisningen i Svensk bør udvides betydeligt, naar vi endelig skulle reformere. Det er og bliver en Meningsløshed, at en dansk Student ikke kan læse en svensk Bog med omtrent samme Lethed som sit Modersmaal.

Af gode Sider ved den foreslaaede Danskundervis-

ning kan jeg kun anerkende de udtalte Tanker i, at det er Aandslivets, særlig Litteraturens Historie, der skal læres, og at der skal prøves i den læste Litteratur. Dette burde indføres i den nuværende Skoleplan. Undervisning i Oldnordisk, Svensk og Norsk bør bevares og udvides, men dertil kræves mere Tid. Jeg vilde finde det sørgeligt, om Planen gik igennem for Danskens Vedkommende. Nej, lad os faa mindst 6 Timer om Ugen til Undervisning i Dansk, Norsk, Svensk (Latin har 7—8, Græsk 5—6!) og fordel dem saaledes

- 2 Timer sproglige Øvelser, helst med Oldnordisk som Midtpunkt,
- 4 Timer Litteraturlæsning og Oversigt over Litteraturens og Kulturens Udvikling.

Hvis vor lærde Skole skal reformeres, bør Modersmaalet i det mindste have en Time daglig! Mon virkelig de unge og yngre Dansklærere skulle staa ene om at forsvare den Sætning ogsaa i det næste Aarhundrede?

Maj 1899.

Karl Mortensen.

Borkianerne.

I Anledning af Skolebestyrer Borks Jubilæum som Bestyrer blev Foreningen «Borkianerne» stiftet af forhenværende Elever i Skolen i den Hensigt, ved selskabelige Sammenkomster at vedligeholde Forbindelsen mellem de udgaaede Elever indbyrdes og mellem dem og Skolens Lærere.

For imidlertid at knytte et fastere Bindeled mellem Skolen og Foreningen, har denne i Fjor besluttet at udsætte Bogpræmier, som ved Skoleaarets Slutning skulle uddeles til de Elever, der i mindst to Aar have gaaet i Skolen, og som have udmærket sig ved Flid og god Opførsel, saaledes at Præmierne ville blive tildelte en Elev i hver af de 4 øverste Klasser (i IV. Kl. dog kun blandt de udgaaende). Bestemmelse med Hensyn til Præmieuddelingen tages af Foreningens Bestyrelse efter Samraad med Skolens Bestyrer.

«Alliance française» tilstillede i Fjor Skolen 2 franske Værker som Præmie for de i dette Sprog flinkeste Elever. Præmierne tilkendtes Kaj Bredsdorff i VI. Kl. og Erik Rindom i IV. Kl.

Oplæsninger og Foredrag.

I Tidsrummet fra Oktober til Maj fortsattes med passende Mellemrum Oplæsninger af dansk og fremmed Litteratur, afpasset efter de forskellige Klassers Alder.

Samtidig og ligeledes uden for Skoletiden ere følgende Foredrag holdte af Skolens Lærere: Episode af Revolutionens Historie (III—VI Kl.); Danske Herregaarde i Renzissancetiden (IV—VI Kl.); Seneca og Paulus (V—VI Kl.); Molière (IV—VI Kl.)

Endvidere holdt en sønderjydske Lærer et livligt og oplysende Foredrag om Forholdene i hans Hjemstavn, for de 5 øverste Klasser.

Besøg paa Museer og industrielle Etablissementer have været fordelte paa følgende Maade:

VI og V Kl.; den kgl. Skulptursamling.

6. Fælleskl.: Zoologisk Have.

4. Fælleskl.: Danstrups Jærnstøberi og Frederiksberg Papirfabrik.

3. Fælleskl.: Kongens Bryghus og Allers Trykkeri.

2. Fælleskl.: Høsts Smedeværksted og Hansens Dampskæreri og Stolefabrik.

1. Fælleskl.: Etnografisk og Zoologisk Museum.

Vi benytte Lejligheden til at rette en Tak til d'Hrr., som saa beredvilligt have aabnet os Adgang til deres Etablissementer.

Afgangsprøverne

afholdtes i Juni og Juli f. A.

Til Afgangseksamen for studerende indstilledes 4 Disciple:

Birket-Smith, Frederik, Søn af Overbibliotekar S.

Bredsdorff, Kaj Chr. Bramhelt, Søn af afd. Skolebestyrer B.

Clausen, Gustav Frederik Krog, Søn af Lærer i Enderslev C.

Larsen, Evald Oskar Frøhlich, Søn af Skrædermester L.

I Bedømmelsen af Eksamen deltog, foruden Skolens Lærere, som beskikkede Censorer: I Dansk Adj. Kauffmann, i Fransk Prof. Dr. Paludan, i Engelsk Adj. Holbeck, i Historie cand. mag. Lund, i Latin Docent Dr. Drachmann, i Græsk Docent Dr. Østrup, i Naturlære Adj. Amorsen.

Almindelig Forberedelseksamen bestodes af følgende 4 Disciple:

Brockdorff, Frederik Nicolai, Søn af Musiker B.

Hansen, Hans Anker Rantzau, Søn af Formand H.

Holzmann, Volmer Viggo, Søn af Grosserer H.

Schmitt, Alfred Thorvald Chr., Søn af Toldassistent S.

4de Klasses Hovedeksamen bestodes af følgende 6 Disciple:

Gjødesen, Niels Chr., Søn af Postbud G.

Mathiesen, Povl Leopold, Søn af Inspektør ved St. Johannesstiftelsen M.

Olsen, Knud Valdemar, Søn af afd. Skolelærer O.

Petersen, Paul William, Søn af Krigsassessor P.
Rindom, Erik Chr. Laurits, Søn af Sognepræst R.
Schreiber, Otto, Søn af Bogholder S.

samt som Privatister:

Rasmussen, Knud Johan Viktor, Søn af Sognepræst i Lyngø R., som bestod med 71 ($31\frac{1}{3}$) Points.

Hansen-Tybjerg, J. P. Chr. (Engelsk mg., Tysk mg÷, Fransk g.)

Larsen, Alma Olufa (mundtlig Latin mg÷).

I Bedømmelsen af begge Eksaminer deltog foruden Skolens Lærere, som beskikkede Censorer: I Dansk cand. mag. Rørdam, i Engelsk cand. mag. Meyer, i Tysk cand. mag. Bovien, i Geografi Adj. Aagaard, i Matematik og Naturlære Adj. Larsen, i Naturhistorie cand. mag. Faber, i Latin Docent Dr. Drachmann. Desuden viste følgende indbudte Censorer Skolen den Ære at deltage i Bedømmelsen: I Fransk Sproglærer Prah, i Græsk cand. phil. Andresen, i Historie stud. theol. Jørgensen.

Udfaldet af samtlige Eksaminer kan ses af følgende Lister:

4de Klases Hovedeksamen.

	Dansk Stil	Fransk	Tysk	Latin	Graesk	Historie	Geografi	Naturhist.	Aritmetik	Geometri	Fysik	Points i det hele	Points i Af- slutningslag
Gjødeseu . .	mg÷	mg	mg	g+	g÷	ug÷	mg+	ug	mg÷	ug÷		72 ¹ / ₂	36 ¹ / ₃
Mathiesen .	mg	g+	ug÷	tg+	g	ug÷	mg+	mg+	g÷	g+		61 ² / ₃	31 ² / ₃
Olsen	g÷	g	mg÷	g÷	g	mg	mg÷	g+	tg	tg+		49 ² / ₃	21 ² / ₃
Petersen . .	mg÷	ug÷	mg÷	mg	g+	mg+	mg	ug÷	mg	mg		76	35
Rindom . . .	mg+	ug÷	ug	ug	ug	ug	ug÷	ug÷	ug÷	mg		85	38
Schreiber . .	mg	ug÷	mg+	mg÷		mg+	ug÷	ug	ug	ug÷	ug	81 ¹ / ₃	35 ² / ₃

Afgangseksamen for studerende.

	Dansk Stil, fri Opg.	Dansk Stil, bund. Opg.	Dansk og Oldnordisk	Fransk	Engelsk	Historie	Latin			Græsk	Fysik	Points	
							skiftl.	læst	ikke læst				
Birket-Smith . . .	g+	g+	mg	mg+	mg	g	tg+	g	mg	tg	mg+	71 ² / ₃	2. Karakter.
Bredsdorff . . .	mg+	mg	ug+	mg	mg+	mg	mg	ug+	mg+	mg	mg+	98 ² / ₃	1. Karakter.
Clausen	mg	g	mg	mg+	mg	mg+	g+	mg+	mg+	g+	ug+	86 ² / ₃	1. Karakter.
Larsen	mg+	mg+	ug+	mg+	ug+	ug	mg+	ug+	mg+	mg+	mg+	100	1. Karakter.

Almindelig Forberedelseksamen.

	Dansk skriftlig	Dansk, mundtlig	Engelsk	Tysk	Fransk	Historie	Geografi	Regning	Aritmetik	Geometri	Naturhist.	Fysik	Orden med skriftl. Arb.	Points
Broekdorff	mg	mg+	mg+	ug+	mg	mg	ug+	mg+	ug+	g	mg	ug+	mg+	114 ² / ₃
Hansen	mg+	mg+	mg	mg+		mg+	mg	g	ug	mg+	mg+	mg	mg+	105
Holzmann	mg+	g+	mg+	g+		g+	g+	ndl	g	g	tg	mg	mg+	65
Schmitt	g+	mg+	tg+	g+		tg+	g+	tg	g+	g+	mg	mg+	mg+	68 ¹ / ₃

Udsigt over Skolens Virksomhed 1897 — 98.

1ste Fællesklasse.

Dansk: Efter Vodders System ere Bogstaverne indøvede ved Tegneøvelser. Derefter er Læse- og Skrivemetoden anvendt. Bredsdorffs Billedabc og Læsebog er læst, samt Digtene lærte udenad. Disciplene ere blevne stadig øvede i Stavning og Genfortælling. Ved Billeder, Modeller og Samtaler ere de gjorte bekendte med Avlsbrugets forskellige Sider, Husdyrenes Nytte i de forskellige Vendekredse (derunder Garveri og Limkøgeri), Beklædningsstofferne, Planter, der levere Drikkevarer, og disses Fremstilling, Bien, Lerjordens Anvendelse (Teglværk, Porcelæn). Desforuden er der stadig samtalen med Disciplene om, hvad de se og høre i det daglige Liv. Retskrivning i Gang ugentlig, den sidste Del af Aaret i Hjemmestil om Ugen. — Regning: Tallene fra 1—20 ere lærte, og de fire Regningsarter ere gennemgaaede ved Tavle- og Hovedregningsopgaver; Kuglerammen er stadig anvendt. — Skrivning: Lodret Skrift paa Tavle.

2den Fællesklasse.

Dansk: Bredsdorffs Læsebog for mindre Børn er læst, en Del Vers ere lærte udenad; Stavning og Genfortælling. Navneord ere gennemgaaede. i Gang om Ugen Diktat og i Gang Retskrivning samt i Hjemmestil. — Religion; Bibelhistorien fra Skabelsen til Josva er

fortalt; 13 Salmer ere lærte. — Geografi: Efter Væggekort er mundtlig gennemgaaet Skolens Beliggenhed samt Københavns vigtigste Gader og Institutioner; Børnene ere øvede i at finde rundt i Byen; endvidere Nordsjælland med Skove, Søer og de vigtigste Punkter, alt under Indøvelse af de første geografiske Begreber. — Først and søvelse: Gennem Samtaler om Ting i det daglige Liv ere Børnene førte videre til, hvad der ligger fjernere, særlig hvad der findes i andre Lande, under Jorden og paa Havets Bund. — Regning: Eleverne have lært Tallene fra 1—100 i alle 4 Regningsarter, indøvede paa anskuelig Maade, Hovedregning. Ugentlige Hjemmeregningsopgaver. — Skrivning: Lodret Skrift efter Ulrichsens Skrivebøger, afvekslende med Øvelse paa Tavle efter Forskrift.

3dje Fællesklasse.

Dansk: Pios og Wimmers Læsebog for de lavere Klasser til S. 119: 10 Digte ere lærte udenad; Eleverne ere øvede i Stavning, Genfortælling, og af Formlæren i Brugen af de vigtigste Ordklasser og Tider. 2 Gange om Ugen er der skrevet Stil paa Skolen efter Diktat, samt 1 Hjemmestil om Ugen. — Religion: Det gamle Testamente fra Josva og ud er gennemgaaet efter Bredsdorffs Bibelhistorie; 12 Salmer ere lærte udenad. — Historie: Gudelæren og Sagnhistorien er fortalt og genfortalt. — Geografi: Oversigt over Danmark. Overfladeforholdene udførlig gennemgaaede, Stednavne fæstnede ved Fortællinger om historiske Begivenheder og Personer og ved Fremvisning af Billeder. — Regning: De 4 Regningsarter med ubenævnte Tal. Ugentlige Hjemmeregningsopgaver. Hovedregning og Tabeller. — Skrivning: Lodret Skrift efter Ulrichsens Skrivebøger, 1.—3. Hæfte.

4de Fællesklasse.

Dansk: Pios og Wimmers Læsebog for de lavere Kl. S. 120—228 er brugt til Oplæsning og Genfortælling; 8 Digte ere lærte udenad. De forskellige Ordklasser, Bøjningerne og det vigtigste af Sætningslæren ere indøvede mundtlig. 2 Diktatstile om Ugen. — Religion: Det nye Testamente efter Bredsdorffs Bibelhistorie; 10

Salmer ere lærte udenad. — Historie: Fædrelandshistorien fra Ansgar til Valdemar Atterdag er fortalt. — Geografi: Efter Erslevs Nr. 4: At Indledningen fra Europa, og fra Danmark til Melleuropa. — Tysk: Kapers og Simonsens Læsebog for de lavere Kl. S. 1—60. Substantivernes Bøjning, loben og Hjelpeverberne, Talord, Præpositioner og de pers. Stedord ere indøvede. — Regning: Reduktion, de 4 Regningsarter med benævnte Tal efter Lohffs Regnebog for Begyndere, Hjemmopgaver, Hovedregning og Tabeller. — Tegning: Plane Figurer efter Tegneinspektør Andersens Planer. — Skrivning: Lodret Skrift.

5te Fællesklasse.

Dansk: Pios og Wimmers Læsebog for de lavere Kl. S. 210 og ud; 5 Digte ere lærte udenad. Formlæren og det vigtigste af Sætningslæren ere indøvede mundtlig ved Analyse af det læste, og efter Langes Dansk Sproglære S. 1—30. 1 ugentlig Diktatstil. — Religion: Det gamle Testamente efter Bredsdorffs Bibelhistorie med mundtlige Tilføjelser; 10 Salmer. — Historie: Efter Ottosens Børnenes Fædrelandshistorie fra Valdemar Atterdag og ud; hele Bogen repeteret. — Geografi: Efter Erslevs Nr. 4: Fra Melleuropa til Asien. — Naturhistorie: Bergs Naturhistorie: Pattedyr og Fugle. — Tysk: Kapers og Simonsens Læsebog for de lavere Klasser fra S. 60 og ud. Formlærens vigtigste Stykker skematisk efter Kaper. Mundtlig Stil efter Kapers Stiløvelser Nr. 1, S. 1—22. — Fransk: Michelsens Læsebog for Begyndere S. 1—40. I Grammatik avoir og être. — Regning: Reguladetri efter Lohffs Regnebog f. Beg. og Brøkgregning til Multiplikation efter Lohffs Regnebog for Mellemlæserne; Hjemmopgaver og Hovedregning efter Femmer. — Tegning: Plane Figurer efter Tegneinspektør Andersens Planer. — Skrivning: Lodret Skrift.

6te Fællesklasse.

Dansk: Pios og Wimmers Læsebog for Melleml. S. 1—139. I Analyse er gennemgaaet Formlæren og Sætningslæren, dels mundtlig og dels efter Langes Dansk Sproglære. Hver Uge 1 Hjemmestil (dels frie og dels

Genfortælling af lettere Stykker). — Religion: Det nye Testamente efter Bredsdorffs Bibelhistorie til Jesu Himmelfart. De 10 Bud og 1ste Trosled efter Balslevs Katekismus; 10 Salmer. — Historie: Nordens Historie til 1523 og Oldtiden til efter den peloponnesiske Krig efter Bloch. — Geografi: Efter Erslevs Nr. 4: Fra Asien og ud. — Naturhistorie: Efter Bergs Lærebog: Fra Krybdyrene til Flodkrebse. — Tysk: Kapers Læsebog for Mellemlklasserne S. 1—27, 41—57. Mundtlig Oversættelse fra Dansk til Tysk efter Kapers Stiløvelser for Begyndere. Samtlige Ordklassers Bøjning efter Kaper. Fransk: Michelsens Læsebog for Begyndere S. 33 og ud. Flere af Fortællingerne ere lærte udenad til Genfortælling paa Fransk. I Grammatik Hjælpeverberne og de regelmæssige Verber. I Stil ugentlig. — Regning: Brøkgregning efter Lohffs Regnebog; Hjemmeregning i Gang om Ugen; Hovedregning efter Matzens 3dje Hæfte. — Tegning: Plane Figurer efter Tegningsinspektør Andersens og Prof. Dahlerups Planer. — Skrivning: Efter Skrivebøger og uden Forskrift.

I. Klasse.

Dansk: Pios og Wimmers Læsebog for Mellemlklasserne er brugt til Oplæsning og Analyse, Langes Dansk Sproglære. Hver Uge Hjemmestil (Genfortælling, Smaaebeskrivelser, lette Fristile). — Religion: Det nye Testamente efter Bredsdorffs Bibelhistorie med nogle Tilføjelser. Balslevs Katekismus: 1—3 Trosled. Salmer. Historie: Tiden fra den peloponnesiske Krig til efter Korstogene efter Bloch. — Geografi: Efter Erslevs Nr. 3: Af Indledningen Europa samt fra Danmark til Mellemeuropa, desuden de britiske Øer. — Naturhistorie: Pattedyr og Fugle (til Høns) efter Fjelstrups Zoologi; Planternes Bygningslære efter Strøm. — Latin: Kerns og Krebs's Læsebog S. 1—31; det vigtigste af Formlæren efter Madvig. — Fransk: Michelsens Læsebog for Mellemlklasserne S. 9—41. Ordsprog og enkelte Fortællinger lærte udenad til Genfortælling. Formlæren efter Jungs Grammatik. I Stil ugentlig efter Michelsens Stiløvelser I. — Tysk: Kapers Læsebog for Mellemlklasserne S. 41—89; Formlæren efter Kaper til § 106. Mundtlig Stil efter Kapers Stiløvelser Nr. 1. — Matematik: J. Petersens Aritmetik til § 55 og Ligninger af første

Grad med een ubekendt samt § 108—119. Siden Februar ugentlige Hjemmeopgaver. — Regning: Decimalbrøk efter Lohff. Hovedregning efter Matzens 4de Hæfte. Ugentlige Hjemmeopgaver. — Skrivning: Efter Skrivebøger og uden Forskrift.

I. Realklasse

har med Undtagelse af Latin læst det samme som 1ste Kl. og endvidere: Engelsk: Listovs Ledetraad, 1ste Afdeling. — Tegning: Andersens og Dahlerups Planer; geometrisk Tegning.

II. Klasse.

Dansk: Pios og Wimmers Læsebog for Mellemklasserne er brugt til Analyse og Oplæsningsøvelser. Langes Øvelsesstykker. Hver Uge en Hjemmestil (Beskrivelse og lette Fristile). Hver Elev har efter eget Valg oplæst eller fremsagt 5 a 6 Digte. For Klassen oplæst forskellige Brudstykker, Blichers De tre Helligaften og det meste af Hostrups Tordenvej. — Religion: Apostlenes Gerninger er gennemlæst og forklaret; Balslevs Katekismus: 3. Trosled, Fadervor og Daaben, Salmer. — Historie: Verdenshistorien fra Korstogene til 1789 og Nordens Historie 1523—1648 efter Bloch. — Geografi: Efter Erslevs Nr. 2: Mellem- og Sydeuropa. — Naturhistorie: Fra Høns til Leddyr efter Fjelstrups Zoologi. Tokimbladede Planter efter Strøm. — Latin: Kerns og Krebs's Læsebog S. 31 ud. Listovs Udvalgt af Corn. Nepos S. 1—25. Madvig's Formlære repeteret; af Syntaksen er Kasuslæren læst og repeteret. I ugentlig Stil paa Skolen efter Iversen; mundtlig Stil efter samme Bog. — Fransk: Prahl's Prosastykker I, S. 1—5, 7—8, 9—23, 24—31, 32—42, 45—46, 48—50, 54—55, 59—75. Enkelte Fortællinger lærte udenad til Genfortælling. Formlæren efter Sicks Grammatik. Michelsens Stiløvelser, 1ste Afd. 47—60. — Tysk: Kapers Læsebog for Mellemklasserne S. 89—145. Formlæren efter Kaper. Mundtlig Stil efter Kapers Stiløvelser Nr. 1. — Matematik: Julius Petersens Geometri § 49—75. Det tidligere repeteret. Sammes Aritmetik § 54—86 samt Decimalbrøk. Hjemmeopgaver samt i den sidste Del af Skoleaaret Opgaver paa Skolen. — Regning: Decimal-

og Procentregning efter Lohffs Regnebog. — Skrivning uden Forskrift.

II. Realklasse

har med Undtagelse af Latinen læst det samme som II. Kl. og endvidere: Engelsk: Hansens og Magnussens Læsebog I, S. 1—41, 58—66. Sammes Digtsamling S. 1—12, Løkkes Sproglære. — Tegning efter Traad- og Træmodeller og efter Gips, samt geometrisk Tegning.

III. Klasse.

Dansk: Ca. 25 Stile. Af Litteraturen gennemgaaet eller oplæst: Den politiske Kandestøber, Jean de France, Hekseri, Elverhøj, desuden skønlitterære Prøver i Sig. Müllers Haandbog med Oplysn. om Forfatterne. Mortensens Mytologi: Indledning og Afsnit I—II. Af Elever er der holdt 4 Foredrag over fritvalgt Emne i Klassen. — Religion: Lukasevangeliet er gennemlæst og forklaret. — Historie: Nordens Historie fra 1648—1800 og Verdenshistorien fra 1789 efter Bloch. — Geografi: Erslevs Nr. 2: De fremmede Verdensdele. — Naturhistorie: Hvirvelløse Dyr efter Fjelstrups Zoologi. Strøms Botanik: Fra kronløse Planter og ud. — Latin: Hauchs Læsebog III A, S. 1—30. Af Blochs Udgave af Ovid: Europa, Pyramus og Thisbe, Cadmus, Philemon og Baucis, Midas, Lycierne, Dædalus, (i alt 611 Vers). Madvigs Formlære er repeteret og Syntaks læst og repeteret. Hver Maaned 6 Stile efter Iversens Stiløvelser; mundtlig Oversættelse efter Iversen. — Græsk: Hudes Elementarbog I. Levys og Velschows Læsebog St. 1—12, 35—37, S. 77—79. Af Formlæren det vigtigste (efter Berg og Hude). — Fransk: Prahls Prosastykker II, S. 1—50, 54—59, 61—63, 64—71. Enkelte Fortællinger lærte udenad til Genfortælling. Pios Gloser. Efter Michelsens Stiløvelser i Stil ugentlig. Formlæren efter Sick. — Tysk: Af Kapers Læsebog for Mellemklasserne S. 145—181, 210—251, Kapers Formlære og Syntaks. — Matematik: Af Jul. Petersens Geometri § 75—106. Af sammes Aritmetik og Algebra indtil Rækker. Hjemmeopgaver samt i den sidste Del af Skoleaaret Opgaver paa Skolen. — Regning efter Lohffs Regnebog for de højere Klasser.

III. Realklasse

har med Undtagelse af Latinen og Græsken læst det samme som III Kl. og desuden: *Dansk*: Analyse efter Sig. Müllers Haandbog. Almindelige sproglige Øvelser, derunder Hovedpunkter af Lydlæren. Boysens Ledetraad II. — *Engelsk*: Hansens og Magnussens Læsebog II. Sammes Digtsamling S. 1—25. Løkkes Sproglære. I Version hver Uge. — *Naturlære*: Ellingers Lærebog i Fysik, IV Udg., § 1—78, 216—274. — *Tegning*: Projektionstegning (Flerplanslegemer) samt Perspektivens Begyndelsesgrunde. — *Regning*: Efter Lohffs Regnebog for de højere Klasser de 4 første §§.

IV. Klasse.

Dansk: At Klassen er læst: Holbergs Det lykkelige Skibbrud og Oehlenschlägers Palnatoke. Mundtlig Indførelse i Litteraturhistorien: Folkeviser, Holberg, Oehlenschläger med Prøver efter Sig. Müllers Haandbog. Gennemgaaet Hovedpunkter af vort Sprogs ældre Historie (med Runeprøver). Kort Udsigt over dansk Versbygning og alm. sproglige Øvelser (bl. a. Orddannelse, Lydlære). Af Elever er der holdt 4 Foredrag i i Klassen over fritvalgt Emne; 23 Stile. — *Historie*: Blochs Lærebog for Realskoler. — *Geografi*: Erslevs Nr. 2. — *Naturhistorie*: Fjelstrups Zoologi og Poulsens Botanik. — *Latin*: Hauchs Læsebog III A, S. 31—154. Af Ovids Metamorfoser efter Blochs Udvalg: Pentheus, Verdensaldrene, Phaethon V. 51—248, 292—386, Deucalion. Madvigs Sproglære fra Supinum og ud; hele Bogen repeteret. Omtrent 35 Stile, alle paa Skolen. Mundtlig Oversættelse efter Iversens Stiløvelser. Til Eksamen opgives: Ovid: Pentheus, Deucalion, Verdensaldrene, Hauchs III, S. 31—63, 67—99, 124—129. — *Græsk*: Levys og Velschows Læsebog S. 71—85, 87—102, 105—112. Homers Od. IX. Formlæren efter Berg og Hude. — *Fransk*: Cohens og Kapers Læsestykker S. 83—85, 88—115, 125—176, 182—191, Pios Gloser. Sicks Formlære med Hovedregler af Syntaksen. — *Tysk*: Kapers Læsebog S. 41—56, 145—268. Hauffs Märchen 150 S. Mundtlig Stil efter Kapers Stiløvelser Nr. 2. Kapers Grammatik. — *Matematik*: Jul. Petersens Geometri § 106 og ud. Hele

Bogen repeteret. Sammes Aritmetik og Algebra II § 44—70; I og II repeteret. Opgaver dels paa Skolen, dels (1 Gang ugentlig) hjemme.

IV. Realklasse

har i Historie, Geografi, Naturhistorie og Matematik læst som IV. Kl. Dansk: Analyse med Repetition af Grammatik efter Sig. Müllers Haandbog. Af Litteraturprøver opgives: Folkeviser: Tor af Havsgaard, Aage og Else, Hr. Bøsmer. Holberg: Den politiske Kandestøber, Jakob v. Thyboe; Oehlenschläger: Hakon Jarl og Brudstykker af Aladdin; Heiberg: Syvsoverdag; Paludan-Müller: Benedikt fra Nursia, samt efter Haandbogen; Ewald: Sange af »Fiskerne«; Wessel: Hundemordet, Smeden og Bageren; Heiberg: En Sjæl efter Døden; Hertz: Den glemte Paraply; Poul Møller: Licentiaten; Aarstrup: Tidlig Skilsmisse; H. C. Andersen: Den uartige Dreng, Engelen, Hjertesorg; Schandorph: Af uden Midtpunkt; Drachmann: Vaabensmeden, Strandvadskeren. — Tysk: Til Eksamen opgives: Kapers Læsebog S. 41—56, 145—167, 175—202, 231—251. Fransk: Til Eksamen opgives: Cohens og Kapers Læsestykker S. 83—85, 88—115, 125—176, 182—191. — Engelsk: Til Eksamen opgives: Hansens og Magnusens Læsebog II, S. 70—85, III, S. 1—111; sammes Digte S. 17—43. — Naturlære: Ellingers Lærebog i Fysik. Regning efter Lohffs Regnebog samt de fleste Eksamensopgaver.

V. og VI. Klasse.

Dansk: Litteraturhistorie efter Sig. Müllers kortere Lærebog. Udførligere Behandling af Holbergs Liv og Gerning. Der opgives: Af Folkeviser: Tor af Havsgaard, Elvehøj, Elveskud, Aage og Else, Hagbard og Signe, Toveviserne og Munken i Vaande; Holberg: Den polit. Kandestøber, Jeppe paa Bjerget, Ulysses v. Ithacia, Erasmus Montanus, Peder Paars I 1—3, Udv. af Epistler; Wessel: Kærlighed uden Strømper; Ewald: Fiskerne; Baggesen: Kalundborgs Krønike; Oehlenschläger: Guldhornene, Aladdin, Hakon Jarl; Grundtvig: Optrin (Brudstykke), Paaskelilien; Ingemann: Varner (Brudstykker); Blicher: En Landsbydegns Dagbog;

Heiberg: De Nygifte, Elverhøj, Gadeviserne; Chr. Winther: Hjortens Flugt (Udv.); Paludan Müller: Vestalinden, Abels Død; Goldschmidt: Avromche Nattergal; Hostrup: Genboerne. Desuden er der læst større og mindre Brudstykker af disse og andre Forfattere. — Oldnordisk: V: Nygaards lille Læsebog. Wimmers Læsebog S. 9—14, 74—107, Wimmers Formlære. VI: Wimmers Læsebog S. 1—9, 26—34, 41—53, 63—73, 108—118. — I en Række Timer (uden for Skoletiden) har V og VI læst Stykker af nyere svenske Forfattere. — Latin: Cic. in Cat. I og III. Senecas Breve (Gertz's Udv.). Livius XXIII. Ænciden II. Horats's Carm. I, 1, 4, 6—11, 14, 16, 19, 20, 22—24, 26, 27, 30, 32, 33, 37; 38; II 2, 4, 6—8, 10, 12, 14—18, 20; III 1—6. Epist. I, 1, 2, 4, 5, 7. Sat. I, 4, 6, 9; II 1, 5, 6. Kursorisk er læst Liv. XXIV og Udv. af Henrichsens Opg. Antikviteterne efter Thomsen og Litteraturhist. efter Rafn. Til Eksamen opgiver VI alt det i Aaret læste undt. Livius XXIII og desuden: Tacitus's Annaler XI, 26, 35, 37—38; XII 1—9, 25, 26, 38, 64—69; XIII 1—5, 12—16, 18—22, 45, 46; XIV 1, 3—18, 31—56, 60—64; XV 38—45, 48—65. Carm. sel.: Tibull 1—4; Properts 7; Ovid 4—5. — Græsk: Odysseen II og III; Iliaden IX. Herodot ved Levy S. 94—100, 122—179. Platons Apologi, Platon (Thriges Udv.) S. 56—71. Desuden har VI rep. og opg. til Eks: Od. VI, VII, XXII, XXIII 1—299. Herodot ved Levy S. 57—75, 104—122. Thukydid Kap. 72—87. Levys og Velschows Læsebog S. 119—127. Platon (Thriges Udv.) S. 51—55. Gertz's Udv. af Lukanian S. 1—31. En enkelt Discipel har læst Od. IX, XXIII V. 300—372 i St. for VI og VII. V har særlig læst Litteraturhistorien og Indledning til Læsningen af Herodot og Platon. Bergs og Hudes Formlære. Hudes Syntaks. Mytologi og Litteraturhist. efter Secher, Antikviteter efter Christensen. — Historie: VI: Oldtiden efter Koch, Middelalderen og den nyere Tid efter Bloch; VI—V: Norden efter Thrige, fra 1789 efter Bloch. — Fransk: Baruels Lectures historiques II. Molière: Les precieuses ridicules. Daudet: Tartarin de Tarascon. Som Maanedslæsning: Merimée: Colombe. Cherbuliez: Jean Téterol. Sicks Grammatik. Pios Gloser. Giedes Stiløvelser. — Engelsk: V: Listovs The English Reader til S. 62; VI: Samme Bog ud, Dickens's scetches

S. 504—516, 283—322. Løkkes Grammatik. — Naturlære: Ellingers Lærebog, J. Petersens og Forchhammers Astronomi. — Kirkehistorie: Middelalderen er kortelig gennemgaaet, Nutidens kirkelige Rørelser udførligere, især Englands, Tysklands og Nordens. Hertil er knyttet Samtaler over etiske og dogmatiske Spørgsmaal.

Sang. De tre nederste Klasser have indøvet Morgensangene og Sangbog og ny Sangbog for Børn. De øvrige Klasser have indøvet Koraler og to- og tre- og firstemmige Sange samt enkelte Kvartetter. En Sangprøve, hvortil Forældrene vare indbudte, afholdtes i Maj Maaned; bl. a. blev den til Skolens Indvielse i 1891 komponerede Kantate afsungen.

Gymnastik. Poul Petersens System er fulgt i fremadskridende Forhold gennem alle Klasser. I Sommerhalvaaret, naar Vejret har tilladt det, er der øvet Boldspil paa Fælleden og Gymnastik og Lege paa Skolepladsen, der i den Anledning er bleven forsynet med en Del Apparater. — I Salen findes alle de Apparater, der høre til den danske, svenske og tyske Gymnastik, og saa mange, at 10 Afdelinger samtidig kunne faa Undervisning. — IV — VI Kl. ere blevne øvede i Rytterhugning, særlig paa Legepladsen. De samme Kl. ere tillige uddannede som Førere for de yngre Elever og have ved Skolens aarlige Marchtur og Felttjenesteøvelse, der fandt Sted i Sept. i Omegnen af Søllerød, Brede og Lyngby, haft Lejlighed til at anvende deres Førervirksomhed i Praksis.

Slojld.

Disciplene have gennemgaaet (1ste Flkl.) Øvelser i Længde- og Tværsavning, (2den Flkl.) endvidere Skraasavning og lettere Høvløvelser, (3dje Flkl.) Savning, Høvling og Øvelser i at samle med Søm, (4de Flkl.)

Savning, Snitning, Høvling, Boring samt Øvelser i at samle med Søm, (5te Flkl.) Bugthøvl og Smalsav, (6te Flkl.) Smalsavs-, Stemmejærns og nogle sværere Repetitionsøvelser, (I Kl.) Øvelser med Stemmejærn og Fil og Arbejde med enkelte Genstande efter eget Valg, II—III Kl.) Øvelser med Fil og nogle sværere Arbejder, til Dels efter eget Valg.

»Dansk Skolesløjdsystem« har dannet Grundlaget for Undervisningen. Alle Konstruktioner ere foretagne af Disciplene selv efter Anvisning paa Væggetavlen.

Disciplenes Antal

er for Tiden 176. Børnehaven tæller 8. Af Disciplene have 2 Friplads af det Clemmentsenske Legat, 5 af Blegdamsskolens Legater, 5 nyde det Thorupske Legat, og »Skoleforeningen af 28. Jan. 1866« har betalt for 4 Disciple.

Discipelibiblioteket.

Omtrent 70 Disciple have laant Bøger. Som andetsteds i Programmet omtalt er der oprettet en Særafdeling, bestaaende af dansk klassisk Litteratur, til Brug for de 4 øverste Klasser. Det bestaar f. T. af 125 Bind, hvoriblandt mange Dobbeltbind, anskaffede dels for en min. Understøttelse paa 200 Kroner, dels for Overskuddet (100 Kr.) af en Forestilling, V og VI Klasse afholdt i Januar Maaned.

Skolens Samlinger

ere i Aarets Løb blevne forøgede med følgende Gaver: fra A. Møller i 5. Flkl. en Sømus; fra Tuxen i 3 Flkl. et Spurveskelet; fra Hertel i II Søsalat; fra Bistrup i II: Kranier af Sæl, Hund, Polarræv, Hvidfisk, Ørn, Ugle, Krage, Maage, And, Skelet af Alk, Falk, Søbaandsfisk, udstoppet Elfenbensmaage, Tejst, Søpapegøje. Halsbaand-Stenvender (Han og Hun). Endvidere er skænket af Hr. Fyrmester Østerberg en Model af fuldrigget Skib og af afd. Apoteker Becker en stor Samling Koraller, Bær og andre Frugter samt en Mineraliesamling paa flere hundrede Nummere.

Fagenes Fordeling.

	VI. V.	IV. Kl. S. R.	III. Kl. S. R.	II. Kl. S. R.	I. Kl. S. R.	6. Fkl.	5. Fkl.	4. Fkl.	3. Fkl.	2. Fkl.	1. Fkl.
Dansk . . .	2	2 1	1 2	2 1	3	4	5	7	8	8	10
Oldnordisk	1 2	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Religion . .	1	"	1	2	2	2	2	2	2	2	"
Historie . .	1 3	3 3	2 2	2 2	2 2	2 2	2 2	2 2	2 2	2 2	"
Geografi . .	"	2 2	2 2	2 2	2 2	2 2	2 2	"	"	"	"
Naturhist.	"	2 2	2 2	2 2	2 2	2 2	2 2	"	"	"	"
Latin . . .	1 7	5 5	6 6	6 6	5 5	"	"	"	"	"	"
Græsk . . .	1 5 1	4 4	4 4	"	"	"	"	"	"	"	"
Tysk . . .	"	3 3	3 3	3 3	3 3	3 3	3 3	5 5	"	"	"
Fransk . . .	4	2 2	3 3	3 3	3 3	3 3	3 3	"	"	"	"
Engelsk . .	2 2	4 4	4 4	" 4	" 3	"	"	"	"	"	"
Fysik . . .	1 2 1	(2) 2	(2) 2	" 2	"	"	"	"	"	"	"
Matematik	"	5 5	4 4	4 4	4 4	"	"	"	"	"	"
Regning . .	"	2 2	1 1	2 2	2 2	3 3	4 4	4 4	4 4	4 4	5 5
Skrivning . .	"	"	"	1 1	1 1	2 2	2 2	3 3	3 3	3 3	4 4
Tegning . .	"	"	" 1	" 2	" 2	2 2	2 2	1 1	3 3	3 3	"
Gymnastik	4	4 4	4 4	4 4	4 4	4 4	3 3	3 3	3 3	3 3	3 3
Sang . . .	1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1
Sløjd . . .	"	"	1 1	1 1	2 2	2 2	2 2	2 2	2 2	2 2	2 2
	36 35	36 33	35 35	35 36	36 36	32	33	32	27	25	25

Skolens Lærere til næste Aar.

- Hr. Agertoft, cand. mag., Fysik.
 — Baruel, cand. mag., Fransk.
 — Bork, cand. philol., Bestyrer, Historie.
 Frk. A. Bork, Religion.
 Hr. Borries, cand. phil., Geografi og Naturhistorie.
 — Brahde, cand. mag., Engelsk.
 — Cohn, cand. mag., Græsk.
 — Ditlevsen, cand. phil., Naturhistorie.
 — O. Hansen, cand. mag., Dansk.
 — Iversen, cand. mag., Bestyrer, Latin.
 — N. P. Jensen, cand. phil., Sløjd.
 — J. Jensen, cand. phil., Matematik og Regning.
 Frk. Jungersen, Sang.
 Hr. H. L. Larsen, Præst, Religion.

- S. Larsen, Dr. phil., Græsk.
  - O. Larsen, cand. mag., Matematik.
  - Joh. Magnussen, cand. mag., Engelsk.
  - Mortensen, cand. mag., Dansk og Oldnordisk.
  - Neiendam, Maler, Tegning.
  - N. Chr. Nielsen, cand. mag., Inspektør, Fransk og Græsk.
  - P. R. Petersen, cand. mag., Fysik.
  - Poul Petersen, Krigsassessor, Gymnastik.
  - Frk. M. Petersen, Gymnastik.
  - Riis, Dansk og Skrivning.
  - Hr. Schiøler, Løjtnant, Skrivning og Regning.
  - Stockmarr, cand. mag., Geografl.
  - Thygesen, cand. mag., Tysk og Historie.
  - Trier, cand. mag., Matematik.
  - Velschow, cand. philol., Latin.
  - Frk. Østerberg, Dansk, Regning og Sløjd.
-

Fælles Regler,

vedtagne af: Borgerdydsskolen i Helgolandsgade, Borgerdydsskolen i København, Efterslægtsselskabets Skole, Frederiksberg Latin- og Realskole, Lyceum, Nørrebro Latin- og Realskole, Schneckloth's Latin- og Realskole, Slomann's Skole, Østerbros Latin- og Realskole og Gammelholms Latin- og Realskole.

Om smitsomme Sygdomme.

- 1) Naar der i en Familie, der har skolesøgende Børn, udbryder en smitsom Sygdom, maa Skolen forlange straks at modtage Meddelelse herom.
- 2) Er Sygdommen Skarlagensfeber, Difteritis eller en anden farligere Sygdom, vil det ubetinget være nødvendigt at forbyde alle Disciple fra Hjem, hvor der findes Patienter med disse farlige Sygdomme, al Adgang til Skolen, indtil det ved Lægeattest erklæres, at al Fare for Smitte er forbi.
- 3) Derimod vil det under en af de sædvanlige, godartede Mæslinge- eller Kighosteepidemier eller andre mindre farlige, smitsomme Sygdomme i Reglen ikke være nødvendigt at formene Disciple fra Hjem, hvor disse Sygdomme findes, Adgang til Skolen.

Om Skolebetalingen og Eksamensafgifter.

- 1) Ovennævnte Skoler, der have Dimissionsret til Universitetet, have fastsat samme Priser for Undervisningen i alle studerende og Realklasser.
- 2) For Brødre, der samtidig besøge Skolen, gives Moderation, saaledes at den ældste Broder betaler fuldt ud, den anden og tredje Broder betaler hver 2 Kr.

- under fuld Betaling, den fjerde betaler intet.
- 3) Til Brændsel og Inventarium betaler hver Discipel 4 Kr. om Aaret.
  - 4) For hver ny Discipel betales 4 Kr. i Indskrivningspenge.
  - 5) Naar en Discipel forsømmer Skolen paa Grund af Sygdom, betales kun for den Maaned, hvori Sygdommen begynder, og for den følgende Maaned. Den Regel finder ogsaa Anvendelse paa Disciple, der maa holdes borte fra Skolen paa Grund af Sygdomme i Hjemmet.
  - 6) Af Dimittenderne (studerende og Realdisciple) betales Skolepenge til Skoleaarets Slutning, det er: til Juli Maanedes Udgang.
  - 7) Enhver Discipel, der indstiller sig til 4de Klasses Hovedeksamen eller Realafgangseksamen, betaler 20 Kr. For Afgangseksamen for studerende betales intet af den Discipel, der har bestaaet 4de Klasses Hovedeksamen ved samme Skole; ellers betales 20 Kr. (For Stempel paa Testimoniet betales 1 Kr.).
  - 8) En Privatist, der indstiller sig til:
    - a. Tillægsprøve til Skolelærereks. betaler 10 Kr.
    - b. Tillægsprøve til alm. Forberedelseseksamen, sproglig . . . . . — 11 -
matematisk . . . . . — 9 -
    - c. Eksamen i Latin for Farmaceuter . . . . . — 8 -
    - d. 4de Klasses Eksamen . . . . . — 43 -
    - e. Afgangseksamen for studerende,
sproglig . . . . . — 41 -
matematisk . . . . . — 43 -
    - f. Saa fremt vedkommende som Privatist har taget 4de Klasses Eksamen ved en af ovennævnte Skoler: sproglig . . . . . — 31 -
matematisk . . . . . — 33 -

*Om Elevernes Udmeldelse og Overflytning
fra en Skole til en anden.*

- 1) Udmeldelse maa ske med en fuld Maanedes Varsel; der betales altsaa for den Maaned, i hvilken Udmeldelsen sker, og for den følgende. Inden for et Skoleaar kan ingen Elever udmeldes senere end den 1ste April.
- 2) Naar Opflytning i en højere Klasse er nægtet en Elev i en af de nævnte Latin- og Realskoler, der have Dimissionsret, kan han ikke ved at overflyttes til en anden af disse Skoler optages i en Klasse, der svarer til den, hvori Opflytning ved den anden var ham nægtet. Han maa derfor, naar han skal optages i en anden Skole, medbringe en Erklæring med Hensyn til Opflytning fra den Skole, han forlader (gælder for samtlige Latin- og Realklasser.)
- 3) Udgaar en Elev paa Foranledning enten af Hjemmet eller af Skolen, fordi Hjemmet nægter at overholde de i ovennævnte »fælles Regler« fastsatte Bestemmelser, kan vedkommende Elev ikke optages i nogen af de ovennævnte Skoler.

Skolens Ferier,

i næste Skoleaar ere: Efteraarsferie fra $15/10$ til $18/10$; Juleferie fra $23/12$ til $7/1$; Paaskeferie fra $11/4$ til $17/4$; Pinsieferie fra $29/5$ til $6/6$; i alle Ferier begge Dage medregnede.

Skolens Hovedeksamens mundtlige Del afholdes fra 7de til 11te Juli. Afgangseksamen for studerende, Almindelig Forberedelseseksamen og IV Klasses Hovedeksamen afholdes fra den 10de Juni. Skema til Eksamen vil senere blive meddelt.

Nye Disciple til næste Skoleaar prøves Onsdag den 12te Juli Kl. 9—12 og hver Skoledag fra 11—12.

Afslutning, ved hvilke alle Elever møde, og Karakterbøgerne uddeles, finder Sted Onsdag den 12te Juli Kl. 2, hvorefter Sommeferien tager sin Begyndelse og varer til Mandag den 21. August Kl. 9.

Disciplenes Forældre og Værger samt enhver, der interesserer sig for Skolen, indbydes til at overvære Aarsprøven og Afslutningen.

Bestyreren træffes i Reglen hver Skoledag Kl. 11—12.

Nørrebro i Maj 1899.

G. Bork.

Skolelønnen:

6te Klasse	}		
5te —	}	.....	18 Kroner.
4de —	}	.....	16 —
3dje —	}	.....	14 —
2den —	}	.....	12 —
1ste —	}	.....	10 —
6te Fællesklasse	}	.....	8 —
5te —	}	.....	6 —
4de —	}	.....	4 —
3dje —	}	.....	2 —
2den —	}	.....	1 —
1ste —	}	.....	0 —

Af Brødre betaler kun Nr. 1 fuldt ud, Nr. 2 og 3 betaler hver 2 Kr. mindre end den fulde Skoleløn. Nr. 4 gaar frit.

Hver Discipel betaler til Brændsel og Inventarium aarlig 4 Kr., der opkræves i November og Februar, hver Gang med 2 Kr., samt for Materiale til Sløjd 2 Kr., som opkræves i Sept.

Betalingen sker maanedsviis og forud.

Enhver Discipel, der indstiller sig til 4de Klasses Hovedeksamen eller Forberedelseseksamen, betaler 20 Kr. For Afgangsprøven for studerende betaales intet af de Disciple, der have bestaaet 4de Klasses Eksamen her ved Skolen; ellers betaales 20 Kr.

